

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสาเหตุการเสี่ยงออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นฐานข้อมูลที่สามารถนำมาอ้างอิงเปรียบเทียบและอภิปรายผลเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการค้นหาดังกล่าวโดยแบ่งตามหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา
2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. การจัดการอาชีวศึกษา
4. บริบทวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก
5. การเสี่ยงออกกลางคันของนักเรียนนักศึกษา
6. สาเหตุการเสี่ยงออกกลางคันของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ
8. กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา

บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษาดังนี้ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะ วิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ ซึ่งบทบัญญัตินี้สืบเจตนารมณ์มาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

2540 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง จึงได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติเกิดขึ้นคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 7 และ 8 ดังนี้

1. พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ การเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. การจัดการศึกษาให้ยึดหลักที่เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ต่อมาเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พุทธศักราช 2546 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่าโดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ขึ้นตามคำแนะนำและการยินยอมของรัฐสภาโดยได้แบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ประกอบด้วย

1. สำนักงานรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง
3. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
4. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
6. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ทั้งนี้ส่วนราชการตามลำดับที่ 2 - 6 ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ได้ระบุไว้ใน มาตรา 10 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 และมาตรา 11 การแบ่งส่วน

ราชการภายในส่วนราชการตามมาตรา 10 ให้ออกเป็นกฎกระทรวง และให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการดังกล่าว

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาพอสรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกๆระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และสนับสนุนให้จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวิทยาการทุกแขนง จึงก่อให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่าต้องพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีศักยภาพในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องรู้จักรักษาสิทธิหน้าที่ เคารพกฎหมาย ภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ รวมทั้งการจัดการศึกษาตลอดชีวิตโดยให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นองค์กรหลักที่มุ่งมั่นในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เกิดความแข็งแกร่งในทุกสาขาวิชาชีพ เพื่อสร้างคุณภาพในการผลิตกำลังคนระดับฝีมือ ช่างเทคนิคและเทคโนโลยีให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ความต้องการของตลาดแรงงานและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้สายอาชีพให้ทุกคนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนเต็มปัญญาให้สังคม ส่งเสริม พัฒนาต่อ ยอดนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางอาชีวศึกษาเน้นความสำคัญในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้วิชาชีพให้กว้างขวางและหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้เป็นคนที่มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพโดยสุจริต มีความรู้คู่คุณธรรม สร้างและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ บนพื้นฐานของความเป็นไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคนไทยสู่สังคมคุณภาพ สังคมคุณธรรมและสังคมสมานฉันท์ที่เอื้ออาทรต่อกัน พัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาให้เป็นเอกภาพ เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในรูปแบบคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระดับชาติที่มีคุณภาพมาตรฐานจึงได้กำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ทั้งความรู้ด้าน

วิชาการและทักษะวิชาชีพเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการหล่อหลอมให้เป็น ผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถปฏิบัติขอบข่ายมรรยาทดี มีความคิดเป็นวิทยาศาสตร์ แสวงหา ความรู้ องค์กรความรู้ได้ด้วยตนเอง มีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม รู้จักประกอบสัมมาอาชีพ นักเรียน นักศึกษาทุกคนมีโอกาสเรียนรู้และฝึกอบรมทักษะอาชีพได้ตามความต้องการของผู้เรียนจาก แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดสังคมแห่งปัญญาและนวัตกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพ ในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน มีการบริหารจัดการในทุกระดับด้วยรูปแบบคณะกรรมการ ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน โปร่งใส เป็นธรรม ลดขั้นตอนการทำงาน กระจายอำนาจให้หน่วย ปฏิบัติ มุ่งประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องถึงระดับปริญญา สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและพัฒนาความร่วมมือ สำหรับการประเมินคุณภาพ ครู อาจารย์ ผู้บริหารและบุคลากรทางการอาชีวศึกษาให้ได้รับการ พัฒนาฝึกอบรมประกอบวิชาชีพมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอน ทางวิชาการ การจัดสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และทักษะวิชาชีพมีการ ใช้สื่อการเรียนการสอนเทคโนโลยีและเครือข่ายสารสนเทศ มาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการบูรณาการอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ ทุกหน่วยการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2550 : 1 - 3) นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังได้ปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการบริหารสถานศึกษาใน สังกัดโดยให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาฝึกอบรมให้ความทันสมัย ยึดหยุ่น สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ ประสานความ ร่วมมือกับสถานศึกษาในพื้นที่ ระดมทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพย์สินและบุคลากรทั้งจากรัฐและ เอกชน จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางวิชาชีพ ให้สถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ การ ให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชนและท้องถิ่น วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม จัด การศึกษาเชิงธุรกิจการจัดงานการค้าและบริการ รับจ้างผลิตเพื่อจำหน่ายที่สอดคล้องกับการ เรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2550 : 2 - 3)

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพอสรุป ได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หมายถึงองค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดการ อาชีวศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในทุกสาขาวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ฝึกอบรม วิชาชีพให้กับประชาชนเพื่อเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้สายอาชีพ พัฒนาศักยภาพให้คนไทยมี ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพโดยสุจริต สามารถดำรงชีวิตบนพื้นฐานของความเป็น

ไทย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม

นโยบายและภารกิจ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการในการผลิตและพัฒนากำลังคน เพื่อสนองตอบความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศ โดยในปีพุทธศักราช 2551 ได้สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างความนิยมในการเรียนวิชาชีพให้กับสังคม มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียน ในขณะที่เดียวกันได้ใช้กิจกรรมการบริการสังคมในโครงการและวาระพิเศษต่างๆ เพื่อให้สังคมได้รับรู้ถึงศักยภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษา และเป็นการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทั้งในด้านการฝึกงานวิชาชีพและปลูกฝังจิตสำนึกการให้บริการสังคม นอกจากนี้ได้เน้นเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เข้ามาร่วมรับผิดชอบและมีบทบาทในการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกันมากขึ้น ผลจากการดำเนินการดังกล่าวช่วยให้การอาชีวศึกษาเป็นที่รู้จักกับสังคมมากขึ้น และกลุ่มเป้าหมายต่างต้องการเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษา ดังนั้นในปีพุทธศักราช 2552 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงต้องการที่จะพัฒนาด้านคุณภาพให้เพิ่มขึ้นควบคู่ไปกับปริมาณผู้เรียนและขยายบทบาทการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้มีงานทำแล้ว ผู้ที่ต้องการพัฒนาศักยภาพและผู้ที่กำลังหางานทำให้มากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการค้นหา พัฒนา เผยแพร่ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อสร้างและพัฒนาอาชีพให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ จึงได้กำหนดแผนปฏิบัติการในปีงบประมาณ 2552 ไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นองค์กรหลักที่มุ่งมั่นผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

พันธกิจ

จัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐานขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพอย่างทั่วถึงและเสมอภาควิจัย สร้างนวัตกรรม พัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ

การผลักดันวิสัยทัศน์และพันธกิจให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ 35 กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 :การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพโดยคำนึงถึงคุณธรรมและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ จะเน้นการผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีเส้นทางอาชีพที่ชัดเจน เพื่อสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนให้มีการรับรองสมรรถนะของบุคคลในการประกอบอาชีพ เสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และสร้างค่านิยมที่ดีต่อการอาชีวศึกษา โดยมีเป้าหมายให้ผู้ที่เรียนสำเร็จด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพมีคุณภาพ มาตรฐาน มีงานทำและดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมโดยมีกลยุทธ์คือ

1. พัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษา
2. เร่งรัดพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะผู้เรียน
3. สร้างมาตรฐานและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินผล
4. ส่งเสริมการประกันคุณภาพสถานศึกษา
5. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
6. พัฒนาสถานศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีความเป็นเลิศทางวิชาชีพ
7. สร้างเสริมประสบการณ์วิชาชีพ ปลูกจิตอาสา ด้วยการบริการสังคม
8. ส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อ นวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน เสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ
9. สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อการอาชีวศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 :สร้างเครือข่ายและส่งเสริมความร่วมมือ

การผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงตามความต้องการของประเทศ ต้องได้รับความร่วมมือกับองค์กรที่ต้องการใช้กำลังคน ตั้งแต่ภาคการผลิต เอกชน รัฐวิสาหกิจ และชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในและต่างประเทศ นำไปสู่การกำหนดหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอนในการผลิตกำลังคนได้ตรงตามความต้องการภาคการผลิตและความต้องการของผู้ใช้โดยมีเป้าประสงค์ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและท้องถิ่นโดยมีกลยุทธ์ คือ

1. ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ
2. สร้างความเข้มแข็งในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทักษะวิชาชีพ
3. พัฒนาฐานข้อมูลความร่วมมือ
4. พัฒนาคูณย์กำลังคนอาชีวศึกษา

5. ประสาน ส่งเสริมสนับสนุน การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ของสถานศึกษาเอกชน สถานประกอบการและเครือข่าย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 :พัฒนาระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษา

ระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพ การปฏิรูประบบราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช 2546 โดยการนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กรเพื่อ นำไปสู่ความเป็นเลิศในขณะที่ยกกฎหมายการศึกษาได้ระบุนำการจัดตั้งสถาบันการศึกษา ซึ่งต้องมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการในรูปแบบสถาบันการศึกษาควบคู่ไปด้วย อีกทั้ง จากการประกาศใช้กฎหมายการอาชีวศึกษาดังกล่าว มีผลให้ต้องสร้างกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้การพัฒนาระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกลยุทธ์ คือ

1. จัดและพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานให้เป็นไปตามกฎหมายการ อาชีวศึกษาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. พัฒนาระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามหลักเกณฑ์คุณภาพของการ บริหารจัดการภาครัฐและหลักธรรมาภิบาล
3. พัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
4. กระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถานศึกษาและสถาบัน
5. ผลักดันการจัดตั้งสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา
6. พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ
7. พัฒนาระบบการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพ
8. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและการให้บริการ
9. เสริมสร้างสวัสดิการและขวัญกำลังใจ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 :ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มุ่งเน้นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึง การศึกษาด้านวิชาชีพที่มีคุณภาพมาตรฐานต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษา นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครอบคลุมประชาชนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะผู้ยากไร้ด้อยโอกาสคนพิการผู้ห่างไกลทุรกันดารและชนกลุ่มน้อยโดยมีกลยุทธ์ คือ

1. ส่งเสริมและพัฒนากิจการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพด้วย รูปแบบที่หลากหลายทั้งในระบบ นอกกระบบ และทวิภาคี
2. ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ประชาชนในการสร้างงานสร้างรายได้
3. จัดการศึกษาวิชาชีพแก่ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ
4. ส่งเสริมให้มีการสร้างรายได้ระหว่างเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : จัดอาชีวศึกษาเพื่อสร้างเสริมความมั่นคงของรัฐ

ส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาในจังหวัดชายแดนให้เป็นกลไกเสริมสร้างความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ มีการร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการศึกษา แลกเปลี่ยนความรู้ พัฒนาวิชาการวิชาชีพ เตรียมความพร้อมรองรับการเปิดเสรีการค้าในอนาคตโดยหวังผลให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาวิชาชีพในภูมิภาคโดยเฉพาะสาขาที่มีศักยภาพและความพร้อมโดยมีกลยุทธ์ คือ

1. ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในเขตชายแดนภาคใต้
2. ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในพื้นที่ชายแดน และเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ
3. ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทักษะวิชาชีพตามโครงการพระราชดำริ
4. ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจอันดี

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี

เพื่อให้การอาชีวศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตั้งแต่การพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมทางวิชาชีพ การเชื่อมโยงการวิจัยกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ มีกลไกนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริงโดยมีกลยุทธ์ คือ

1. ส่งเสริมพัฒนาการวิจัย สร้างนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการวิจัยเชิงนโยบายการวิจัยเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ
2. ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ไปใช้พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการและการเรียนการสอน
3. ส่งเสริมให้นำความรู้ เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม ไปใช้พัฒนาอาชีพ จัดสิทธิบัตรและพัฒนาสู่เชิงพาณิชย์
4. พัฒนาระบบบริหารจัดการ เครือข่ายงานวิจัยและการจัดการความรู้อาชีวศึกษา ทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับนโยบายและภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพอสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นองค์กรหลักที่มุ่งมั่นผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และความต้องการของกำลังคนในการพัฒนาประเทศ จึงได้จัดการศึกษาและฝึกอบรม

วิชาชีพอย่างทั่วถึงและเสมอภาค โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐานสร้างเครือข่ายและส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษากับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศพัฒนาระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี ขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้ศึกษาด้านวิชาชีพที่มีคุณภาพทั้งในระบบนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ครอบคลุมประชากรทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาสทางการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมการอาชีวศึกษาเพื่อเพิ่มความมั่นคงของรัฐในจังหวัดชายแดนให้เป็นกลไกสร้างความสามัคคี และวิถีประชาธิปไตยบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ตลอดจนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการนำผลการวิจัยไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ

อำนาจหน้าที่

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ได้ระบุไว้ในมาตรา 17 เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

ให้มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนการสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ และเสนอแนะในการออกระเบียบหลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของสำนักงาน

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา นโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอาชีวศึกษาระดับปริญญาให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาพิจารณาให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนพัฒนาและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

นอกจากหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่ให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน

จำนวนคณะกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือก ประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของ คณะกรรมการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่รับผิดชอบงานเลขานุการ ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยการ แบ่งส่วนราชการตามมาตรา 11 โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทำหน้าที่เป็น กรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

นอกจากนี้ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการพุทธศักราช 2546 ได้ระบุอำนาจหน้าที่ให้สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาการฝึกอบรม วิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการ อาชีวศึกษาทุกระดับ
 2. ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
 3. กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดงบประมาณ และสนับสนุนทรัพยากร
 4. พัฒนาครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา
 5. ส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน กำหนด หลักเกณฑ์และรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการ
 6. ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน
 7. จัดระบบ ส่งเสริมและประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมอาชีพ
 8. ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและ ดำเนินการตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย
 9. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ตามมาตรา 11 นอกจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยระเบียบ บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
1. พิจารณาเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายเป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนา กำลังคนด้านวิชาชีพต่อรัฐมนตรี
 2. กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้ง การรวมการแยกสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันตามมาตรา 13 และมาตรา 14

3. กำหนดหลักเกณฑ์ในการรับเข้าสมทบการยกเลิกการสมทบ และการควบคุมดูแลสถานศึกษาอื่นหรือสถานประกอบการ

4. กำหนดหลักเกณฑ์ลักษณะของสถานประกอบการที่เข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมด้านวิชาชีพหลักสูตรการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการตลอดจนหลักเกณฑ์การฝึกงานและการเทียบโอนผลการเรียนหรือประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการเพื่อขอรับคุณวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน

5. กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลและการรับรองมาตรฐานของสถานศึกษาสถาบันและสถานประกอบการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ

6. กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และการเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการสมาคมวิชาชีพหรือหน่วยงานอื่น ๆ ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพระหว่างสถานศึกษาสถาบัน และสถานประกอบการ

7. กำหนดหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การทดสอบการฝึกอบรมและการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการตามมาตรา 55

8. เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและการกำหนดนโยบายในการระดมทุนทรัพยากร รายได้หรือการจัดตั้งกองทุนอื่นต่อรัฐมนตรี

9. ส่งเสริม สนับสนุนกำกับและดูแลระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอาชีวศึกษาสถาบันหรือสถานประกอบการเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอาชีวศึกษา

10. แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพื่อกระทำการใดอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

11. ออกข้อบังคับกฎระเบียบและประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

12. ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพอสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรการสอนในระดับอาชีวศึกษาทุกระดับให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และส่งเสริมประสานงานการจัดการเรียนอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา การติดตามการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นเลิศทางวิชาชีพตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และประกาศที่

เกี่ยวข้อง รวมทั้งการให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือ คณะรัฐมนตรี และมีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การจัดการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551 ได้ให้คำนิยามไว้ว่าการอาชีวศึกษา (Vocational Education) หมายถึง กระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติรวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพอิสระได้ เน้นการแก้ปัญหา การสร้างองค์ความรู้ในอาชีพ มีบุคลิกภาพ คุณธรรม และเจตคติที่ดี โดยกำหนดรูปแบบในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาในระบบเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาการวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาในระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันร่วมกับสถานประกอบการรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนการวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญนอกจากนี้ยังมีบุคคลต่างๆ ที่ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา ดังนี้

รุ่งโรจน์ อาริยะ (2552 : 6) ได้อธิบายไว้ว่าการอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาและการฝึกอบรมกำลังคนในระดับต่างๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม การศึกษาวิชาชีพนี้อาจดำเนินการได้ทั้งในระบบโรงเรียน กล่าวคือมีหลักสูตรกำหนดเวลาในการศึกษาอบรมและความมุ่งหมายไว้แน่นอน หรือดำเนินการแบบนอกระบบโรงเรียน เช่น เรียนรู้จากพ่อแม่ จาก

การฝึกงาน ทำงานในโรงงานจากการแนะนำอบรม ส่งเสริมจากหน่วยงานเอกชนหรือราชการ เป็นต้น

ธนวัฒน์ กณะบุตร (2545 : 15) ได้อธิบายความหมายว่าการอาชีวศึกษาคือ บรรดากิจกรรม ทั้งหมดในระบบและนอกระบบสถาบันอาชีวศึกษาที่ได้จัดไว้เป็นรูปแบบต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ความคล่องแคล่วให้กับงานที่ฝึกไว้กระทำการประกอบอาชีพ รวมทั้งการฝึกฝน การฝึกหัด การแนะแนวอาชีพในโรงเรียน และสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษา มีโปรแกรมการอบรม การออกไปฝึกงาน มีการอบรมกิจกรรมอาชีพใหม่ขึ้นอีกสำหรับบุคลากร

วีรพันธ์ สิทธิพงศ์ (2544 : 11) ได้แสดงความเห็นไว้ว่าการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม และเพิ่มทางเลือกให้กับนักเรียน นักศึกษาที่จะเป็นแรงจูงใจในการส่งเสริมการเรียนรู้ทุกรูปแบบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับความหมายของการจัดการอาชีวศึกษาพอสรุปได้ว่า การอาชีวศึกษาเป็นการกระบวนการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพฝีมือระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี เป็นการจัดการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคีให้แก่กำลังคนระดับต่างๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะความชำนาญ และเจตคติที่ดีต่องานที่ทำหรือนำไปใช้ในการประกอบอาชีพอิสระ การฝึกงานในสถานประกอบการและเพิ่มทางเลือกให้กับผู้เรียนที่จะเป็นแรงจูงใจในการส่งเสริมการเรียนรู้ทุกรูปแบบ เพื่อเลี้ยงดูตนเอง ครอบครัวและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนวคิดในการจัดการอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษาหรือการฝึกอบรบอาชีพ เป็นการศึกษาเพื่ออาชีพ มีการกำหนดระดับทักษะที่ผู้เรียนต้องทำได้หรือไม่ได้ในแต่ละอาชีพหรือแต่ละพันธกิจ มีการกำหนดความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ทั้งความรู้ที่เป็นหลักวิชา ความรู้ที่สัมพันธ์กับทักษะ กำหนดคุณลักษณะ (Trait) เจตคติ (Attitude) จริยธรรม (Ethics) และจรรยาบรรณ (Code of Conduct) ที่พึงมีของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษา ดังนั้นการจัดการอาชีวศึกษาจึงมุ่งเน้นสมรรถนะทางวิชาชีพของผู้เรียน (Occupational Competence) ให้เพียงพอในการประกอบอาชีพได้เป็นขั้นบันได

สรุปได้ว่า แนวคิดในการจัดการอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่ออาชีพที่มีการกำหนดทักษะความรู้ความสามารถ รวมทั้งคุณลักษณะ เจตคติ จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาในแต่ละสาขา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ สมรรถนะทางวิชาชีพที่เพียงพอต่อการทำงานหรือการประกอบอาชีพได้

หลักการจัดการอาชีวศึกษา

หลักการและวัตถุประสงค์ในการจัดการอาชีวศึกษาได้แก่ การมุ่งเตรียมกำลังคนระดับต้นและระดับกลางด้านเทคนิคในสาขาอาชีพต่างๆ ให้ตรงกับความต้องการของ

สถานประกอบการ และตลาดแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดหลักการในการจัดการอาชีวศึกษาว่าอุดมการณ์ที่สำคัญในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ คือการพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ฝีมือ ช่างเทคนิค และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดคุณภาพตามสมรรถนะอาชีพที่กำหนดไว้ โดยจัดในสถานศึกษาของรัฐ เอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา ภายใต้การสนับสนุนทรัพยากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการผลิตกำลังคนให้มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศ

ทั้งนี้ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาที่สำคัญที่สุดนั้นจะอยู่ที่การมุ่งพัฒนาคนให้เต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ความมั่นคงยั่งยืน การให้การศึกษาดลอดชีวิต มีคุณวุฒิวิชาชีพ โดยจัดการเรียนรู้แบบเปิดและยืดหยุ่น มีการรับรองและเทียบโอนประสบการณ์ ให้ความสำคัญกับการอาชีวศึกษาในระดับสูงโดยกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ มีการปฏิรูปการลงทุนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา มีเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดต่างๆ ในการจัดการ มีการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาที่หลากหลายเข้ากับการทำงานจริงโดยการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ การใช้ทักษะหลักและทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต บุคลากรด้านการอาชีวศึกษา ต้องมีคุณวุฒิ คุณภาพและคุณสมบัติที่เหมาะสม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ปฏิบัติงานสายวิชาชีพมีความสำคัญเทียบได้กับสาขาวิชาอื่นๆ

สรุปได้ว่า หลักการจัดการอาชีวศึกษาเป็นการเตรียมกำลังคนในระดับต้นและระดับกลางด้านเทคนิคสาขาวิชาชีพให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงานโดยมีอุดมการณ์ที่สำคัญในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ คือการพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ฝีมือ ช่างเทคนิค และเทคโนโลยีให้เกิดคุณภาพตามสมรรถนะอาชีพที่กำหนด เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้การจัดการอาชีวศึกษาต้องมุ่งพัฒนาคนให้เต็มศักยภาพและมีมาตรฐานสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และปรัชญาการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาที่หลากหลายเข้ากับการทำงาน การใช้ทักษะในการดำเนินชีวิต

แนวการจัดการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้ระบุไว้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ หมวด 5 การบริหารและจัดการศึกษา มาตรา 34 วรรคสอง คณะกรรมการ

การอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณา เสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และการส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม การตรวจสอบและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาโดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองต่อเจตนารมณ์ดังกล่าวจึงได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาด้านการอาชีวศึกษา ดังนี้

1. เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน
2. เป็นการพัฒนาเนื้อหาสาระและองค์ความรู้
3. มีการกำหนดกรอบหลักสูตร มาตรฐานการอาชีวศึกษา วิชาชีพ มาตรฐานอาชีพ คุณวุฒิ วิชาชีพ และการจัดระบบประกันคุณภาพการอาชีวศึกษาทุกระดับ และวิชาชีพทุกสาขา
4. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. ให้นำหน่วยงานภาครัฐ สถานประกอบการ และสถานศึกษา สังคมอื่นร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ
6. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
7. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรมหาชน องค์กรวิชาชีพ สถานศึกษา สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถานศึกษาสังคมอื่น

สรุปได้ว่า แนวการจัดการอาชีวศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดกระบวนการจัดการเรียนรู้จึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ตามธรรมชาติและศักยภาพที่มีอยู่โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ การจัดการอาชีวศึกษาทุกระดับควรจะสอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ กำหนดกรอบหลักสูตร มาตรฐานการอาชีวศึกษา มาตรฐานอาชีพ คุณวุฒิ และการจัดระบบการประกันคุณภาพทุกระดับ

ความสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษา

ปัจจุบันสังคมมีการพัฒนาเป็นโลกเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) เป็นเศรษฐกิจ ความรู้ (Knowledge Based Economy) ที่จะต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพอย่างหลากหลายเข้ามาขับเคลื่อนทั้งระบบ นับว่าเป็นความสำคัญต่อการพัฒนาความเจริญของชาติ เนื่องจากการฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี จะยั่งยืนและมีสมรรถนะในการแข่งขันระดับนานาชาติได้ จะขึ้นอยู่กับ

กับระดับการศึกษาของคนในชาติโดยเฉพาะภาคแรงงานที่เป็นกลุ่มอาชีวศึกษา ดังนั้นรัฐบาลทุกสมัยที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญ ด้วยการกำหนดนโยบายด้านอาชีวศึกษาไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ทุกฉบับอย่างต่อเนื่องมาตลอด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเร่งรัดพัฒนาและปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของการอาชีวศึกษาให้สามารถผลิตกำลังคน ฝีมืออาชีพและส่งเสริมการประกอบอาชีพได้อย่างกว้างขวาง และเหมาะสม สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ตลอดจนการปลูกฝังนิสัยการทำงาน การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาความเจริญ ความมั่นคงของชาติโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง รวมทั้งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพราะความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระดับนานาชาติจะขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของคนในภาคแรงงานที่เป็นกลุ่มอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ รัฐบาลที่ผ่านมามากมายจึงได้กำหนดนโยบาย ด้านอาชีวศึกษาไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติทุกฉบับมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเร่งรัดพัฒนาการผลิตกำลังคนที่มีความรู้ ทักษะให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งการสร้างนิสัยที่ดีในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

เป้าหมายของการจัดการอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษา มีเป้าหมายที่จะสร้างกำลังคนในชาติให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่รู้จักงานการอาชีพอุตสาหกรรม ศิลปกรรมหรืออาชีพที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนา หากผู้ที่ได้เรียนวิชาการอาชีวศึกษามา ก็จะใช้ความพินิจวิเคราะห์ รู้จักใช้วิจารณญาณไตร่ตรองให้มีความรอบคอบมีเหตุผล กล้าตัดสินใจด้วยความถูกต้องตามความรู้ ความสามารถและเหตุผล ถ้าหากใช้ภาคปฏิบัติ ก็จะใช้ความละเอียด รอบคอบ สุขุม ประหยัด มีระเบียบ ทำให้สะดวกต่อการเลือกใช้งานทำให้ผลงานประณีต เพิ่มทักษะในการทำงานยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดพลังและความสามารถในการสร้างแนวคิดได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง เป้าหมายของการจัดการอาชีวศึกษามี ดังนี้

1. เพื่อผลิตกำลังคนระดับกลางให้กับระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศ
2. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในระบบอุตสาหกรรมและการสร้างอาชีพ ให้กับพลเมืองของประเทศ
3. เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับเยาวชนที่จะได้มีโอกาสเลือกเรียนวิชาที่ตนเองมีความสนใจและมีความถนัด
4. เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาการถ่ายทอดความรู้และความชำนาญในการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตสินค้า

5. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงจิตสำนึกของผู้ที่จะเข้าสู่อาชีพและปฏิบัติงานอยู่แล้ว ให้เข้าใจสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของระบบงานและเทคโนโลยีที่พวกเขาจะต้องปรับตัวเอง ให้เข้ากับสภาพงานและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

6. เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้ที่จะเข้าสู่อาชีพที่จะต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและอาจถึงขั้นเปลี่ยนแปลงงานใหม่หลายครั้งเมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนไป

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษา มีเป้าหมายเพื่อการสร้างกำลังคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่รู้รักงานอาชีพอุตสาหกรรม หรืออาชีพฝีมืออื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศและ สังคมแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน สร้างอาชีพให้กับคนในชาติ เพิ่มทางเลือกให้กับเยาวชน ได้มีโอกาสเลือกเรียนวิชาที่ตนเองสนใจและถนัดถ่ายทอดความรู้และความชำนาญในการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตรวมทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานให้ได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีทางเลือกที่หลากหลายในการประกอบอาชีพ

จุดประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษา

จุดประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ไปใช้ประกอบอาชีพในตลาดแรงงานได้ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุขอยู่ในสังคม มีความรู้พื้นฐานอย่างเพียงพอที่จะศึกษาต่อในสาขาอาชีพเดิมหรือจะพัฒนาตนเองเข้าสู่อาชีพใหม่ มุ่งให้ประชาชนในชาติมีความเป็นพลเมืองที่ดีตามอุดมคติของประเทศชาติ มีงานทำ มีความประพฤติดีเหมาะสมตามที่สังคมปรารถนา

การจัดการอาชีวศึกษาเป็นกระบวนการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีลักษณะเฉพาะทาง เพื่อให้สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี มีเจตนาธรรมให้บุคคลมีความรู้ ทักษะในวิชาชีพพื้นฐานและเฉพาะทาง พร้อมทั้งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม สามารถสร้างผลผลิตและรายได้ อย่างมั่นคงยั่งยืน

สรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษามีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ไปใช้ในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ มีความรู้พื้นฐานที่จะศึกษาต่อหรือพัฒนาอาชีพของตนเองให้สูงขึ้น และปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม สร้างผลผลิตและมีรายได้ที่มั่นคง

หลักสูตรการจัดการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษา สายวิชาชีพ เพื่อพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ฝีมือ และผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาชีพ (ระดับ

ช่างเทคนิค) ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม นักเรียน นักศึกษาที่เรียนจบตามหลักสูตรกำหนด สามารถเป็นผู้ปฏิบัติงาน หัวหน้างานหรือเป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระได้ หลักสูตรอาชีวศึกษาจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาเป็น สร้างองค์ความรู้ในอาชีพ มีบุคลิกภาพ คุณธรรมและเจตคติที่ดี โดยจำแนกระดับตามหลักสูตรการเรียนการสอน ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พุทธศักราช 2546) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พุทธศักราช 2546 และหลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2550 : 1 - 2)

สรุปได้ว่า หลักสูตรการจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อการพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ฝีมือ และผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาชีพ มีบุคลิกภาพ คุณธรรมและเจตคติที่ดีตามความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และสามารถแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยมีหลักสูตรที่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเปิดทำการเรียนการสอนประกอบด้วย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับชั้นปีที่ 1 ระดับชั้นปีที่ 2 และระดับชั้นปีที่ 3

ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสภาพของนักเรียน นักศึกษา

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2547 อาศัยอำนาจข้อ 25 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการฟื้นฟูสภาพนักเรียนด้วยการประเมินผลการเรียน ดังนี้

1. ลงทะเบียนเรียนครบ 2 ภาคเรียน สอบแก้ตัวแล้วค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.50 สถานศึกษาให้ฟื้นฟูสภาพ

2. ลงทะเบียนเรียนครบ 4 ภาคเรียน สอบแก้ตัวแล้วค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.75 สถานศึกษาให้ฟื้นฟูสภาพ

3. ลงทะเบียนเรียนครบ 6 ภาคเรียน สอบแก้ตัวแล้วค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.90 สถานศึกษาให้ฟื้นฟูสภาพ

4. เรียนตามปกติ สอบแก้ตัว เรียนซ้ำ เรียนแทนรายวิชาที่สอบตก 6 ภาคเรียน ยังไม่เข้าเกณฑ์การจบสถานศึกษาให้ฟื้นฟูสภาพ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2546 อาศัยอำนาจข้อ 14 แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการฟื้นฟูสภาพการเป็นนักเรียนมีอยู่ 3 กรณี ดังนี้

1. พันสภาพไปเอง เช่น สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ลาออก ถึงแก่กรรม
2. สถานศึกษาให้พันสภาพ เช่น การขาดเรียนติดต่อกัน 15 วันโดยไม่ได้แจ้งเหตุผล หรือไม่มาติดต่oricษาสถานภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษา หรือประพฤติฝ่าฝืนระเบียบของสถานศึกษา หรือต้องโทษคดีอาญาถึงจำคุก เว้นความผิดลหุโทษหรือขาดคุณสมบัติ
3. พันสภาพเพราะการเรียน เช่น ลงทะเบียนเรียนครบ 2 ภาคเรียน สอบแก้ตัวแล้วค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.50 หรือลงทะเบียนเรียนครบ 4 ภาคเรียน สอบแก้ตัวแล้วค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.75 หรือลงทะเบียนเรียนครบ 6 ภาคเรียน สอบแก้ตัวแล้วค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.90 หรือเรียนตามปกติสอบแก้ตัวเรียนซ้ำเรียนแทนรายวิชาที่สอบตกครบ 6 ภาคเรียน ยังไม่เข้าเกณฑ์การจบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาพอสรุปได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาเป็นการมุ่งให้การศึกษาทางด้านวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยมีหลักสูตรเป็นตัวกำหนดระยะเวลาเรียน และระดับความรู้ ทั้งนี้ได้ระบุหลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาโดยพิจารณาถึงความต้องการของตลาดแรงงาน สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม ระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละบุคคล ส่วนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้กำหนดคุณลักษณะของผู้ที่จะสำเร็จการศึกษา และปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ ดังนั้น เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรก็จะมี ความรู้ ความสามารถ และทักษะตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด แต่ถ้าหากผู้เรียนขาดความรู้ ความสามารถ หรือมีผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังกล่าว หรือไม่สามารถปฏิบัติตนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ก็จะต้องพันสภาพนักเรียน นักศึกษาหรือต้องออกจากสถานศึกษาก่อนที่จะเรียนจบตามระยะเวลาที่กำหนดของหลักสูตร

บริบทวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก

วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลกสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการเดิมชื่อวิทยาลัยเทคนิคพิบูลโลกซึ่งกรมอาชีวศึกษาได้ซื้อกิจการต่อจากโรงเรียนเอกชนในราคา 6,587,800. - บาท เมื่อปี พ.ศ. 2519 ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยพิบูลโลกและในปี พ.ศ. 2537 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลกจนถึงปัจจุบัน วิทยาลัยฯตั้งอยู่เลขที่ 410 ถนนพิบูลโลก - บึงพระ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิบูลโลก 65000 เดิมวิทยาลัยฯมีเนื้อที่ 29 ไร่ 2 งาน 29 ตารางวา ต่อมาได้รับบริจาคที่ดินจากโรงเรียนเซนต์นิโกลาส จังหวัดพิบูลโลก อีก 44 ไร่ 2 งาน 98 ตารางวา จึงมีเนื้อที่ทั้งสิ้น 74 ไร่ 1 งาน 27 ตารางวา วิทยาลัยฯเปิดการเรียน

การสอน 2 ระดับคือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้กับเยาวชน และประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และพื้นที่ใกล้เคียง

2. เพื่อจัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพในหลักสูตรต่าง ๆ ให้กับเยาวชน และประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และพื้นที่ใกล้เคียง

3. เพื่อส่งเสริมให้เยาวชน และประชาชนได้พัฒนาด้านความรู้ความสามารถ และทักษะวิชาชีพ ในการนำไปประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

4. เพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพ ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ภายใน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และพื้นที่ใกล้เคียง

5. เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เยาวชนและประชาชนให้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิษณุโลก, 2553)

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว และสามารถรองรับความต้องการของนักศึกษาผู้ปกครอง และความต้องการของสถานประกอบการใน อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และพื้นที่ใกล้เคียง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิษณุโลกจึงได้จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น และหลักสูตรแกนมัธยมและในปีการศึกษา 2550 วิทยาลัยฯ ได้เปิดสอนหลักสูตรระดับต่าง ๆ ดังนี้

1) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

สาขางานการบัญชี

สาขางานการเลขานุการ

สาขางานการขาย

สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

สาขางานธุรกิจค้าปลีก (ทวิภาคี)

ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สาขางานการโรงแรม

สาขางานการท่องเที่ยว

2) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

สาขาวิชาการบัญชี

สาขาวิชาการเลขานุการ

สาขาวิชาการตลาด

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก

สาขาวิชาการบัญชี (ทวิภาคี)

สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์

ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สาขาวิชาการโรงแรมและบริการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก พอสรุปได้ว่า วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้น และหลักสูตรแกนมัธยม

การเสี่ยงออกกลางคันของนักเรียนนักศึกษา

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องเริ่มต้นด้วยการให้การศึกษาแก่บุคคล การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของชีวิตวัฒนธรรมและสังคม มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษาได้ ซึ่งถือว่าเป็นความล้มเหลวของระบบเพราะเป็นการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า จุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน คือ การผลิตกำลังคนของชาติให้มีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งด้านความรู้สติปัญญา รู้จักคิดเป็น ทำเป็น สามารถพึ่งตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่ถ้การจัดการศึกษาล้มเหลวเนื่องจากการจัดการศึกษานั้นไม่สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคมได้เนื่องจากผู้เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ เกิดปัญหาการว่างงาน เป็นลักษณะความล้มเหลวทางการศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคม นอกจากนี้ความสูญเปล่าหรือความล้มเหลวทางการศึกษาอีกประเภทหนึ่งก็คือ การออกกลางคัน (Drop Out) ของผู้เรียนซึ่งเป็นปัญหาหลักที่สำคัญของสถานศึกษาทั่วไป โดยเฉพาะในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อันเป็นความล้มเหลวทางการศึกษาที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ศิริชัย ชินะดังกูร (2546 : 19) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าการออกกลางคันเป็นความสูญเปล่าหรือความ

ล้มเหลวทางการศึกษาที่สามารถจำแนกออกได้เป็นสองลักษณะคือ ความสูญเปล่าภายใน (Internal Wastage) เป็นความสูญเปล่าที่สืบเนื่องมาจากระบบการศึกษาขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สามารถสังเกตได้จากดัชนีตัวชี้วัดหลายตัว เช่น อัตราการตกชั้น การใช้เวลาเรียนมากกว่าปกติ และการออกกลางคัน เป็นต้น ส่วนอีกลักษณะหนึ่งเป็นความสูญเปล่าภายนอก (External Wastage) ที่เป็นความสูญเปล่าอันเนื่องมาจากการผลิตผู้เรียนจบออกมาแล้วไม่มีงานทำหรือเกิดภาวะการว่างงานวัดได้จากดัชนีการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาหรือการทำงานต่ำกว่ามาตรฐานความรู้ ความสามารถที่ได้ศึกษาเล่าเรียนออกมาหรืออาจจะวัดจากดัชนีอัตราการไม่รู้หนังสือ หรือไม่สามารถอ่าน เขียนหรือใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ เบื้องจากภา
 สุธระพินธุ (2536 : 10 - 11) ได้สรุปลักษณะความสูญเปล่าทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. การที่นักเรียน นักศึกษาสอบตกและเรียนซ้ำชั้น
2. ความสูญเปล่าเนื่องจากครูไม่ได้สอน และนักเรียน นักศึกษาไม่ได้เรียนเต็มที่
3. ความสูญเปล่าเนื่องจากใช้ห้องเรียน อาคารสถานที่ โดยไม่ได้ประโยชน์ที่

คุ้มค่า

4. ความสูญเปล่าเนื่องจากการบริหารงาน เช่น นโยบายไม่แน่นอน ไม่สานต่อเนื่องกันการจัดอัตราครูที่ไม่เหมาะสม การผลิตนักเรียน นักศึกษา ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานทำให้เกิดภาวะการว่างงาน

5. ความสูญเปล่าเนื่องจากครูหย่อนสมรรถภาพ เช่น ทำการสอนโดยไม่ได้เตรียมการสอนและขาดความรับผิดชอบ

6. ความสูญเปล่าเนื่องจากการใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น มีวัสดุอุปกรณ์ แต่ไม่ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่มีการบำรุงรักษา

7. ความสูญเปล่าเนื่องจากขาดระบบการแนะแนวในเรื่องที่พอจะมองเห็น คือ

7.1 นักเรียน นักศึกษา เลือกเรียนผิดสาขาวิชา หรือวิชาไม่ถูกกับนิสัย ทำให้สอบตกหรือต้องเปลี่ยนวิชาเรียนกลางคัน เสียเวลาเรียน

7.2 การให้การศึกษากับนักเรียน นักศึกษาอย่างหนึ่ง แต่นักเรียน นักศึกษามุ่งไปอย่างหนึ่ง ทำให้การศึกษาสูญเปล่าไม่ได้ผลตามความมุ่งหมาย

7.3 เรียนแล้วไม่ได้ประโยชน์ เช่น เรียนอาชีวศึกษาแล้วไม่ได้ใช้วิชานั้น

เป็นต้น

8. ความสูญเปล่าเนื่องมาจากขาดการตรวจสอบทางสถิติ และขาดการวางแผนที่ดี การออกกลางคัน (Drop Out) เป็นความสูญเปล่าทางการศึกษาหรือการด้อยประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เพราะถ้าคำนึงตามหลักการทางเศรษฐศาสตร์ที่ถือว่า ประสิทธิภาพเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยป้อน (Input) กับผลผลิต (Output) ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรมใดๆที่มีประสิทธิภาพกิจกรรมนั้นจะต้องให้ผลตอบแทนที่มีปริมาณและคุณภาพสูงด้วย เพราะฉะนั้นตามหลักการนี้ถ้าการจัดการศึกษาของสถาบันใดสามารถให้ปัจจัย

ป้อนน้อยแต่ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพมากหรือสามารถผลิตนักเรียน นักศึกษาได้ตามจำนวนที่รับเข้าเรียนและเรียนจบตามหลักสูตรทุกคน ไม่มีการออกกลางคันหรือไม่มีนักเรียน นักศึกษาคนใดใช้เวลาเรียนมากกว่าหลักสูตรกำหนด การจัดการศึกษาของสถาบันนั้นย่อมถือว่า มีประสิทธิภาพมากเช่นกันมีนักวิชาการทางการศึกษาและผู้รู้ได้ให้ความหมายของการออกกลางคันไว้หลากหลายทัศนะ ดังนี้

รุ่งโรจน์ อาริยะ (2552 : 5) อธิบายไว้ว่าการออกกลางคันหมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษา เข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาแล้วต้องออกจากสถานศึกษาก่อนสำเร็จ การศึกษาตามหลักสูตร ด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง เช่น ลาออกเนื่องจากผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ ที่สถานศึกษากำหนด จำหน่ายชื่อออกเพราะไม่ลงทะเบียนเรียนตามกำหนดเวลา ขาดเรียนเกิน กำหนด จึงพ้นสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามระเบียบ ของสถานศึกษา

วัชรินทร์ แสงมา และคณะ (2551 : 4) อธิบายว่าการออกกลางคันหมายถึง การที่ผู้เรียนเข้ามาเรียนในสถานศึกษาแล้วต้องออกก่อนสำเร็จการศึกษาด้วยสาเหตุใดสาเหตุ หนึ่งได้แก่ การลาออก ไม่ลงทะเบียนเรียน หรือผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้

สุรชาติ กองธรรม (2549 : 5) ได้อธิบายเกี่ยวกับการออกกลางคันว่าหมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาต้องออกจากสถานศึกษาในขณะที่ยังไม่จบการศึกษาตามหลักสูตร

ชัยมงคล จำรูญ (2548 : 19) อธิบายไว้ว่าการออกกลางคันหมายถึง การที่ผู้เรียนต้องออกจากสถานศึกษาก่อนการเรียนจบตามที่หลักสูตรกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ ออกจากสถานศึกษาหรือหยุดเรียนก่อนครบเวลาเรียน ซึ่งไม่ใช่สาเหตุอันสืบเนื่องมาจากการ ย้ายที่เรียน

ภุมริน บุญทวี (2548 : 7) มีความเห็นว่าการออกกลางคันหมายถึง การที่ นักเรียนนักศึกษาหยุดเรียนในกระบวนการเรียนการสอนก่อนที่จะจบหลักสูตร เช่น เข้าเรียน แล้วหยุดเป็นช่วง ๆ จนกระทั่งมีเวลาเรียนไม่พอ หรือเข้าเรียนระยะหนึ่งแล้วหยุดเรียนไปเลย หรือเข้าเรียนแล้วไม่เข้ารับการประเมินผล เป็นต้น

สุรศักดิ์ คติพงศ์ธาดา (2548 : 20) ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคันหมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาต้องออกจากสถานศึกษาในระหว่างที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาไม่ว่าจะเป็น กรณีโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

นฤมล พึ่งกิจ (2546 : 11) ได้กล่าวว่าการออกกลางคันหมายถึง การที่ผู้เรียน ต้องออกจากระบบของสถานศึกษาด้วยสาเหตุใดก็ตามก่อนที่จะเรียนสำเร็จตามหลักสูตร

รอฮานี ดอหะ (2546 : 23) ได้แสดงความเห็นไว้ว่าการออกกลางคันหมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษา ต้องออกจากระบบสถานศึกษาก่อนเรียนจบตามหลักสูตรกำหนดไม่ว่า จะเป็นกรณีตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

โกศล ศรีสุพรรณ, 2546 : 8 (อ้างถึงใน จรูญ วิรุฬรัตน์, 2521 : 20) กล่าวว่า การออกกลางคันหมายถึง การที่ผู้เรียนออกจากสถานศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

โกศล ศรีสุพรรณ, 2546 : 8 (อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2521 : 8) สรุปว่า การออกกลางคันหมายถึง การที่ผู้เรียนออกจากสถานศึกษาก่อนจบหลักสูตรโดยไม่ได้ไปเรียนต่อที่อื่น ซึ่งมีลักษณะสองประการ ได้แก่ ออกก่อนสิ้นปีการศึกษา หรือเป็นลักษณะการออกระหว่างเรียน กับออกจากสถานศึกษาตอนสิ้นปีการศึกษา เมื่อจบหลักสูตรในระดับชั้นใดชั้นหนึ่ง แต่ไม่ครบทุกชั้น สุภาพร เหมอมรไพบูลย์ (2545 : 12) สรุปความหมายของการออกกลางคันไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้เรียนต้องออกจากสถานศึกษาก่อนจบหลักสูตรตามที่กำหนด โดยเฉพาะการออกจากสถานศึกษาในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544 : 75) กล่าวว่า การออกกลางคันหมายถึง การที่ผู้เรียนหยุดการเรียนออกไปก่อนที่จะครบตามเวลาเรียนที่หลักสูตรกำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับแนวคิดและความหมายของการออกกลางคันพอสรุปได้ว่า การออกกลางคันหมายถึง สภาพการณ์ที่นักเรียนนักศึกษาได้เข้าเรียนในสถานศึกษา แต่มีแนวโน้มที่จะไม่สำเร็จการศึกษาได้ตามเวลาหรือครบถ้วนตามที่หลักสูตรแต่ละระดับกำหนดไว้ ด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง เช่น การมีผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่สถานศึกษากำหนด หรือกำลังจะถูกตัดชื่อออกจากระบบทะเบียนของสถานศึกษาเพราะไม่ลงทะเบียนเรียนตามระยะเวลาที่กำหนด

สาเหตุของการเสี่ยงออกกลางคันของนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา

การเสี่ยงออกกลางคัน (Drop Out) เป็นสภาวะการณที่เกิดขึ้นจากสาเหตุที่หลากหลายตามข้อมูลพื้นฐานของแต่ละระดับการศึกษาหรือประเภทของการจัดการศึกษา แต่ทั้งนี้ไม่ว่าจะเกิด จากสาเหตุใดก็ตามล้วนแล้วแต่มีผลต่อความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนให้กับเยาวชนของชาติ จะต้องเร่งดำเนินการศึกษาหาสาเหตุและวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลดลงให้มากที่สุดหรือหมดไป สำหรับสาเหตุของการเสี่ยงออกกลางคันของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการมิ่งพระพิฆณุโลก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าจากข้อมูลของสถานศึกษา ตลอดจนผลงานของนักวิชาการต่างๆ จึงได้สรุปสาเหตุสำคัญของการเสี่ยงออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาประกอบด้วย 1)ด้านพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา 2)ด้านสภาพของครอบครัว 3)ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และ 4)ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

ด้านพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา

ด้านพฤติกรรมนักเรียน เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวกับร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม ความสัมพันธ์ทางสังคม พื้นฐานความรู้ ครอบครัวยุคคลิกภาพ เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ จะแสดงออกในช่วงวัยรุ่นหรือช่วงของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลง หรือเป็นกระบวนการในการพัฒนาจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ (ชัยมงคล จำรูญ, 2548 : 34) ไม่ต้องการให้มีการบังคับ ควบคุม แต่ต้องการอิสรภาพ ดังนั้น ในการจัดการอาชีวศึกษาจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญนี้เพราะนักเรียน นักศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการศึกษา เพราะถ้าขาดนักเรียน นักศึกษา การเรียนการสอนก็จะไม่เกิดขึ้น การศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สถานศึกษาและครูผู้สอนจึงควรศึกษาข้อมูลส่วนตัวในด้านต่างๆ ของผู้เรียน เช่น สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ความต้องการความสนใจและความมุ่งหวังต่อสาขาวิชาที่เรียน ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ความพร้อมในการเรียนรู้ ปัญหาเสพติด สภาพแวดล้อมเนื้อหาวิชายากเกินไป การปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนใหม่ไม่ได้ แบ่งเวลาเรียนไม่เหมาะสม ขาดความพยายาม ขาดความตั้งใจในการเรียน เข้าร่วมกิจกรรมมากเกินไป ปรับตัวเข้ากับเพื่อนๆ ไม่ได้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลอาจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการวางแผนจัดการเรียนการสอน เพราะสิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจส่งผลให้นักเรียน นักศึกษา มีผลการเรียนที่ไม่ดี จะเป็นปัญหาทำให้การเรียนการสอนไม่สัมฤทธิ์ผล และส่งผลให้เป็นสาเหตุการออกกลางคันได้อย่างไรก็ตามการที่นักเรียน นักศึกษาออกกลางคันอาจจะไม่ได้มาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง แต่อาจมีองค์ประกอบอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่

ความรับผิดชอบต่อตนเอง

ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลการกระทำของตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้โดยไม่กระทำในสิ่งที่จะเกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น รวมทั้งมีการเล็งเห็นหรือสามารถคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองและผู้อื่นด้วย ถ้านักเรียน นักศึกษา ผู้ซึ่งมีความประพฤติดีพยายามศึกษาเล่าเรียน เพื่อให้สำเร็จการศึกษาตามที่ได้ตั้งใจไว้ ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยไม่ก่อความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น ยอมรับผลจากการกระทำของตนเองทั้งที่ดีหรือที่ได้ทำผิดพลาดไป และรู้สึกนึกคิดได้ว่าการกระทำใดผิดหรือถูกหากรู้ว่าการกระทำใดผิดก็ไม่ประพฤติปฏิบัติอีก และประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ถูกต้องอยู่เสมอจึงจัดได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

สุขภาพ

ความบกพร่องทางร่างกายไม่ว่าจะเกิดจากกรณีใด เช่น ร่างกายพิการโรคภัยไข้เจ็บหรือสิ่งที่ได้รับจากบรรพบุรุษทำให้นักเรียน นักศึกษาคิดมากไม่สบายใจและเกิดปมด้อย จึงเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลทำให้นักเรียน นักศึกษากระทำความผิดหรือมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและถ้าความรู้สึกนี้สะสมเป็นเวลานานอาจนำไปสู่ความบกพร่องทางจิตได้ ดังนั้น จึงควรแก้ปัญหาด้วยการตรวจสุขภาพร่างกายโดยทั่วไปก่อนแล้วจึงมาหาสาเหตุของปัญหาทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นว่ามาจากตัวนักเรียน นักศึกษาหรือมาจากครอบครัว และอะไรคือสาเหตุที่แท้จริง ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษาบางคนอาจส่งไปพบแพทย์เพื่อให้แก้ไขเป็นกรณีพิเศษ

ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางความรู้ ทักษะคตินบุคลิกภาพและคุณธรรมของนักเรียน นักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในสถานศึกษาจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน นักเรียน นักศึกษาบางคนก็คบเพื่อนดี เพื่อนจะช่วยสนับสนุนและประคับประคองให้ประพฤติดีงามตามความคาดหวังของสังคมไปด้วย แต่นักเรียน นักศึกษาบางคนก็โชคร้ายคบกับเพื่อนที่ไม่ดีเพื่อนก็จะชักนำเข้าไปสู่ความตกต่ำและล้มเหลวด้วยกัน

นอกจากนี้ เจียร์นีย์ ทรงชัยกุล (2543 : 236) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนไว้ว่า เพื่อนเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียน นักศึกษาออกกลางคัน เพื่อนมีหลายประเภท ถ้านักเรียน นักศึกษาคบเพื่อนที่จะชักนำไปทางที่ดีก็จะส่งผลไปทางที่ดีด้วย แต่ถ้าคบเพื่อนที่ไม่ดีแล้วมักจะชักนำในการเที่ยวเตร่หาความสนุกสนานซึ่งจะเป็นปัจจัยสาเหตุทำให้นักเรียน นักศึกษาออกกลางคัน ดังนี้

1. เพื่อนเสเพล เพื่อนจะชักชวนกันไปหมกมุ่นกับอบายมุข เที่ยวเตร่ตามสถานที่พักผ่อน ดิตยาเสพติด เล่นการพนัน ดิตเกมส์อินเทอร์เน็ต ทำให้นักเรียน นักศึกษาไม่มีเวลาเรียนหนังสือ หรือมีเวลาแต่เรียนไม่รู้เรื่อง ไม่มีสมาธิ จึงเป็นเหตุให้นักเรียน นักศึกษาออกกลางคัน

2. เพื่อนเกเร เพื่อนอาจจะร่วมมือกันรังแกเพื่อนนักเรียน นักศึกษาด้วยกัน จึงถูกทางสถานศึกษาทำโทษ คัดโทษไว้ หรืออาจถูกเพื่อนในสถานศึกษาที่โตกว่าคอยรังแก บังคับไม่ให้ไปสถานศึกษาบ้าง โดยลอบทำร้ายร่างกายทำให้ไม่กล้าไปเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันที่เกี่ยวข้องกับด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 10 - 23)

1. การย้ายสถานศึกษา ประเด็นการย้ายมีความสัมพันธ์กับการเสี่ยงออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา เพราะการย้ายสถานศึกษาทำให้ขาดประสบการณ์ในสถานศึกษาใหม่ ขาดกลุ่มเพื่อนที่จะคอยช่วยเหลือทั้งในเรื่องการเรียนการให้กำลังใจ การ

ปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่ก็ย่อมส่งผลต่อการเรียนและการที่ผลการเรียนถูกระทบกระเทือนก็จะส่งผลต่อความเบื่อหน่ายต่อการเรียนและเป็นสาเหตุของการเสี่ยงออกกลางคันได้ นอกจากนี้การย้ายสถานศึกษาที่ว่ามีผลเกี่ยวข้องกับผลการเรียนที่ต่ำลงของนักเรียน นักศึกษา เนื่องจากต้องอยู่ห่างไกลพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำให้ไม่สามารถควบคุมดูแลได้อย่างใกล้ชิด

2. เพศ มีผลต่อการเสี่ยงออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา เพศหญิงที่เสี่ยงออกกลางคันมากกว่าเพศชายในสถานศึกษา เนื่องจากการตั้งครรภ์และเพื่อการแต่งงานมีครอบครัว

3. การถูกล่วงโทษ มักจะเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น เช่นไม่ทำการบ้าน การทำผิดระเบียบวินัยของสถานศึกษา การขาดเรียน การทะเลาะวิวาท การติดยาเสพติด ชู้สาว การถูกทำโทษมีผลต่อจิตใจนักเรียน นักศึกษา และส่งผลต่อการเสี่ยงออกกลางคันในที่สุด

4. สติปัญญา มีผลโดยตรงต่อผลการเรียน การที่บุคคลมีความแตกต่างกัน สติปัญญาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญโดยเฉพาะการเรียนรู้อันของบุคคล นักเรียน นักศึกษาที่มีสติปัญญาดีสามารถเล่าเรียนได้ดีกว่านักเรียน นักศึกษาที่มีสติปัญญาไม่ค่อยดี สติปัญญาจึงส่งผลต่อการเสี่ยงออกกลางคัน

5. การเบื่อหน่ายต่อการเรียน นักเรียน นักศึกษาที่เบื่อหน่ายต่อการเรียนจะมีอัตราเสี่ยงในการออกกลางคันเพราะการเบื่อหน่ายต่อการเรียนเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการประสบความสำเร็จในการเรียนและนำไปสู่การออกกลางคัน

6. ปัจจัยด้านสถานศึกษามักจะมุ่งไปที่พฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษาเป็นความประพฤติ ความตั้งใจ ความสนใจ ทักษะคิดต่อการเรียน ผลการเรียนต่ำ และการตกชั้น จะมีความสัมพันธ์กับการเสี่ยงออกกลางคัน

7. การสนับสนุนทางบ้านนักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากทางบ้านจะออกกลางคั้นน้อยกว่านักเรียน นักศึกษาที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางบ้านและการสนับสนุนทางบ้านมีผลต่อการเรียนของนักเรียน นักศึกษาด้วย

8. การขาดเรียน มีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุนักเรียน นักศึกษามาเรียนมากทำให้การเสี่ยงออกกลางคั้นน้อย และถ้านักเรียน นักศึกษามาเรียนน้อยมีความเสี่ยงในการออกกลางคั้นมากพฤติกรรมขาดเรียนมีสาเหตุจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และความน่าสนใจของกิจกรรมในชั้นเรียน การหนีเรียนถือเป็นสาเหตุการออกกลางคั้น

9. พฤติกรรมเบี่ยงเบน นักเรียน นักศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้สารเสพติด พฤติกรรมเสี่ยงเสื่อมเสียในเรื่องต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการเสี่ยงออกกลางคั้นของนักเรียน นักศึกษา

ทัศนคติต่อสาขาวิชาที่เรียน

ทัศนคติเป็นนามธรรมและเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมของแต่ละบุคคลมี นักจิตวิทยาหลายท่านหลายกลุ่มมีแนวความคิดแตกต่างกันออกไปซึ่งส่วนใหญ่จะออกมาใน ลักษณะของความรู้สึกทางจิตใจซึ่งกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมไปในทิศทางเพื่อการตอบสนอง สิ่งเร้าหรือจินตนาการต่าง ๆ อาจจะเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบแล้วจะสะท้อนออกมาเป็น พฤติกรรมการที่นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพนั้นทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการหา ความรู้เพิ่มเติมเพื่อความก้าวหน้าของการประกอบอาชีพหรือสามารถหาอาชีพที่เหมาะสมกับ ตนเองได้แต่ถ้านักศึกษามีทัศนคติที่เป็นทางลบต่อวิชาชีพนั้นก็จะสะท้อนออกมาต่อผลการเรียน และสามารถนำไปสู่ความล้มเหลวในการเรียนได้ในที่สุดดังนั้นปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความ สนใจคือความต้องการใช้ในการประกอบอาชีพโดยที่ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนเพื่อนำ ความรู้ทักษะและประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต (สุชาติ โสมประยูร, 2540 : 9)

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่า การเลือกสาขาวิชามีส่วนเกี่ยวข้องถึงการเตรียม ตัวเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต นักศึกษาบางคนอาจไม่ได้สนใจการเลือกสาขาวิชามากนัก ซึ่ง ทำให้มีปัญหาการปรับตัวต่อการเรียนในสาขาวิชานั้นๆ และการเลือกสาขาวิชาจะมีผลต่อเนื้อง ไปยังชีวิตของนักศึกษาในภายหน้า ดังนั้นจึงควรเลือกสาขาวิชาอย่างมีจุดมุ่งหมายโดยทั่วไป นักศึกษาจะเลือกสาขาวิชาด้วยเหตุผล ต่างๆ กัน ดังนี้

1. การเลือกสาขาวิชาเรียนตามความมุ่งหมาย นักศึกษาส่วนใหญ่ได้ตั้งความมุ่ง หมาย ของชีวิตไว้แล้ว เวลาเลือกเรียนก็มักเลือกสาขาวิชาที่จะทำให้ตนบรรลุถึงความมุ่งหมาย ที่ตั้งไว้ การเลือกเรียนแบบนี้นับว่าเป็นการเรียนที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์อย่างดี แต่ความจำเป็น บางอย่างอาจทำให้นักศึกษาบางคนเปลี่ยนแปลงสาขาวิชาเรียนได้ ถึงแม้จะเปลี่ยนอย่างไรต้อง เลือกวิชาในกลุ่มที่เหมาะสมกับความมุ่งหมายของตนต่อไป บางทีความมุ่งหมายสาขาของ นักศึกษาอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ ถ้าเปลี่ยนความมุ่งหมายก็ควรปรึกษากับครู - อาจารย์ เพื่อ เลือกสาขาวิชาที่เรียนให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายใหม่ตามธรรมดากลุ่มวิชาที่สถานศึกษาจัด ให้เรียน มักเป็นประโยชน์ต่อความมุ่งหมายหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ถ้าพิจารณาให้รอบคอบ ก็คงเลือกสาขาวิชาเรียนตามความมุ่งหมายได้สะดวกพอสมควร

2. การเลือกสาขาวิชาเรียนตามความสามารถบางคน อาจมีความมุ่งหมายอย่าง หนึ่งแต่ขาดความสามารถในทางนั้น เมื่อทดลองเรียนดูแล้วเห็นว่าเรียนต่อไปไม่ได้จึงต้องไป เลือกสาขาวิชาที่ตนสามารถจะเรียนได้ดี การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ย่อมทำให้นักศึกษานั้นต้องเปลี่ยน ความมุ่งหมายตามไปด้วย ถ้าไม่มีข้อขัดข้องในการเลือกสาขาวิชาเรียนตามความสามารถก็เป็น วิธีเลือกที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ซึ่งนักศึกษาบางคนอาจประสบปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง เช่น ผู้ปกครองต้องการให้นักศึกษาประกอบอาชีพอย่างหนึ่งจึงแนะนำ และสนับสนุนให้เลือก สาขาวิชาที่เหมาะสมกับการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพนั้น

3. การเลือกสาขาวิชาเรียนตามความสนใจ คนที่สนใจมักจะเรียนสาขาวิชานั้น ได้ดีแต่ข้อนี้ก็ไม่ใช่จริงเสมอไป บางคนสนใจในสิ่งที่ตนขาดความสามารถทางร่างกาย หรือทางสติปัญญาถึงแม้จะสนใจอย่างไรก็ไม่สามารถเรียนสาขาวิชานั้นได้ การเลือกสาขาวิชาตามความสนใจเป็นวิธีเลือกที่ถูกต้องอย่างหนึ่ง แต่ก็ควรนำเอาความสามารถและความมุ่งหมายของชีวิตมาเป็นเครื่องพิจารณาประกอบด้วย สำหรับกรณีที่มีความสนใจหลายอย่างในเวลาเดียวกันก็ควรเลือกว่าสนใจสาขาวิชาใดมากที่สุด และวิชานั้นมีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของชีวิตหรือไม่

4. การเลือกสาขาวิชาเรียนตามความยากง่ายของวิชาเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกสาขาวิชาต่าง ๆ ได้มาก เมื่อเรียนวิชาบังคับครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้แล้ว นักศึกษาย่อมมีสิทธิเลือกเรียนวิชาเลือกได้อย่างกว้างขวาง บางคนอาจนึกอยากสบายจึงเลือกวิชาที่เรียนได้ง่ายโดยไม่ต้องใช้ความพยายามมากนัก เมื่อเลือกวิชาง่ายจะสะสมหน่วยกิตได้ครบตามที่ต้องการ และเรียนสำเร็จเหมือนกับคนอื่น ถ้าทำเช่นนี้จะเป็นผลร้าย ต่อการศึกษาหรือการประกอบอาชีพในภายหลัง

5. การเลือกสาขาวิชาเรียนตามคำแนะนำของครู- อาจารย์ ครู- อาจารย์ส่วนใหญ่มักรู้ว่าคนไหนมีความสามารถทางใด ดังนั้น คำแนะนำของครูย่อมเป็นประโยชน์อยู่มาก แต่ครู - อาจารย์ก็ไม่สามารถตั้งความมุ่งหมายให้แก่นักศึกษาได้ แต่ถ้าได้ปรึกษากันอย่างละเอียดนักศึกษาอาจได้ข้อคิดจากครู - อาจารย์ ไปประกอบการพิจารณาให้รอบคอบขึ้นครูแนะแนวย่อมทราบดีว่าโอกาสในอาชีพมีอยู่กี่อย่าง ถ้าเตรียมตัวจะประกอบอาชีพเหล่านั้นควรจะเรียนสาขาวิชาใดเป็นพื้นฐาน

6. การเลือกสาขาวิชาเรียนตามความประสงค์ของบิดา - มารดา ผู้ปกครองของนักศึกษาเป็นจำนวนมากย่อมตั้งความมุ่งหมายไว้ว่าจะให้บุตรหลานของตนประกอบอาชีพใดในอนาคต โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่มักมีข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่พร้อมแล้ว บางคนจึงกำหนดระดับการเรียนไว้ให้แก่นักศึกษาด้วย ถ้านักศึกษากับผู้ปกครองได้ปรึกษากันบ่อยๆ นักศึกษาอาจได้รับความคิดเห็นและ คำแนะนำจากผู้ปกครองก็จะทำให้เห็นคล้อยตามกับผู้ปกครองกรณีเช่นนี้หมายความว่า นักศึกษามีความมุ่งหมายที่แน่นอนแล้ว จึงเลือกสาขาวิชาเรียนได้สะดวกขึ้นแต่ปัญหามักเกิดขึ้นในกรณีที่ ผู้ปกครองแนะนำให้นักศึกษาคิดความมุ่งหมายอันขัดกับความสามารถ และความสนใจของนักศึกษา เรื่องเช่นนี้ถึงแม้จะไม่มีมากนักแต่ก็เป็นปัญหาซึ่งนักศึกษาจะต้องปรึกษากับผู้ปกครอง เพื่อหาทางแก้ไขถ้าเป็นไปได้ก็ควรขอคำแนะนำจากครู - อาจารย์บางทีข้อมูลซึ่งครู - อาจารย์มีอยู่อาจทำให้ผู้ปกครองได้ทราบความจริงบางประการเกี่ยวกับตัวนักศึกษา และยอมเปลี่ยนแปลงความคิดได้

7. การเลือกสาขาวิชาเรียนตามเพื่อน นักศึกษาจำนวนหนึ่งอาจไม่แน่ใจในความมุ่งหมายของตนเมื่อเห็นเพื่อนเลือกเรียนอย่างหนึ่งก็อาจเลือกตามเขาไป ถ้าการเลือกนั้นเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจปัญหาก็จะไม่มีมากนัก แต่การเลือกตามวิธีนี้อาจขัด

กับความประสงค์ของผู้ปกครองได้ ดังนั้น นักศึกษาควรปรึกษากับผู้ปกครองก่อน ถ้าผู้ปกครองเห็นด้วย ก็จะทำให้ นักศึกษาดังความมุ่งหมายได้แน่นอนมากขึ้น การเลือกตามเพื่อนมีข้อบกพร่องอยู่ที่ว่า เพื่อนยอมเลือกเรียนตามความมุ่งหมายของเขา นักศึกษาจะยึดเอาความมุ่งหมายของคนอื่นมาเป็นของตนไม่ได้ดังนั้นก่อนจะเลือกตามเพื่อนนักศึกษาจึงควรศึกษาความมุ่งหมายของตนให้แน่นอนเสียก่อนสรุปได้ว่าทัศนคติเป็นสิ่งที่มียุทธผลต่อการเรียน เพราะถ้าหากนักศึกษามีทัศนคติที่ดีหรือมีความพอใจกับแผนวิชาที่เรียนก็จะทำให้นักศึกษาไม่เบื่อนายต่อการเรียน มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่ม มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย อดทน ประหยัด ขยันหมั่นเพียร เพื่อที่จะนำไปประกอบอาชีพในอนาคตแต่ถ้านักศึกษามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อแผนวิชาที่เรียน ก็จะทำให้นักศึกษารู้สึกเบื่อนายขาดความกระตือรือร้น ซึ่งจะทำให้การเรียนไม่ประสบความสำเร็จ หรืออาจจะเป็นผลมาจากนักศึกษาเห็นว่าเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติ ความต้องการของตลาดแรงงานน้อย โอกาสในการเรียนต่อหลังจบการศึกษามีน้อย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นปัญหาที่ทำให้การเรียน ไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรและอาจส่งผลให้เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า สาเหตุของการเสี่ยงออกกลางคัน ด้านพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา เป็นสภาพการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวผู้เรียนที่จะส่งผลให้นักเรียนนักศึกษาเสี่ยงออกกลางคัน เช่น ความรับผิดชอบต่อตนเอง สุขภาพ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน การคบเพื่อน ทัศนคติต่อสาขาวิชาที่เรียน การไม่ตั้งใจเรียน หรือเรียนไม่ทันเพื่อน ปัญหาทางด้านการเงิน การทำงานกลางคืน การพักผ่อนไม่เพียงพอ การเที่ยวกลางคืน การใช้สารเสพติด การทะเลาะวิวาท การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

ด้านสภาพของครอบครัว

ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกันทางอารมณ์ และจิตใจ มีการดำเนินชีวิตร่วมกัน รวมทั้งมีการพึ่งพากันทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กันทางกฎหมายหรือทางสายเลือด ดังนั้นครอบครัวจะสมบูรณ์ได้ถ้าสมาชิกทุกคนสามารถทำหน้าที่ของตนและมีความผูกพันระหว่างกันได้เป็นอย่างดี จากความผูกพันภายในครอบครัวที่ดี จะเป็นพื้นฐานขั้นสูงของครอบครัวที่จะส่งผลต่อสังคม โดยสมาชิกภายในครอบครัวที่มีความรักความผูกพันต่อกันมีการช่วยเหลือห่วงใยต่อกันจึงก่อให้เกิดความสุขภายในครอบครัว และเป็นพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดีแก่สมาชิกโดยเฉพาะบุตรจะมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้เหมาะสมตามวัย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นรู้จักการช่วยเหลือดูแลผู้ที่อ่อนแอกว่าและร่วมรับผิดชอบกิจกรรมในครอบครัว ตลอดจนการอยู่ในโอวาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสามารถทำหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่ประกอบด้วย สามี ภรรยา และลูก ครอบครัวไทยเป็นสถาบันที่สมาชิกภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ลักษณะของครอบครัวจะสะท้อนให้เห็นในเชิงสังคม วัฒนธรรมประเพณี ขนบธรรมเนียมต่าง ๆ และจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ซึ่งจะทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ครอบครัวเป็นสังคมแรกของมนุษย์ที่จะขัดเกลาอบรมบ่มนิสัยบุตรหลานด้วยการให้การเรียนรู้ทุกรูปแบบ เพื่อเตรียมตัวที่จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในอนาคต ครอบครัวที่สมบูรณ์ประกอบด้วยพ่อแม่ ลูก และจะต้องอยู่ร่วมกันมีความสัมพันธ์กัน พ่อแม่จะต้องดูแลเลี้ยงดูลูก อบรมสั่งสอนแนะนำให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนให้การศึกษาตามฐานะและเศรษฐกิจ นักเรียน นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีความสมบูรณ์มักจะไม่ค่อยมีปัญหาแต่ถ้าครอบครัวใดไม่สมบูรณ์ เช่น พ่อแม่แยกกันอยู่หรือเสียชีวิต สภาพหย่าร้าง พ่อมีภรรยาใหม่หรือแม่สามีใหม่ลูกไม่ได้อยู่ด้วยกัน ครอบครัวฐานะไม่ดีรายได้น้อยหรือประสบภัยธรรมชาติเป็นต้น ครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งเพราะนักเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่มักจะอยู่ร่วมกันกับครอบครัว ชีวชีพพฤติกรรมส่วนบุคคลมาจากคนในครอบครัว ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ถ้าพ่อ แม่หรือผู้ปกครองมีความรักความเข้าใจซึ่งกันและกันละเว้นการทะเลาะกัน รวมทั้งการแยกกันอยู่หรือการหย่าร้างซึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ความรู้สึก พฤติกรรม และเป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาได้ ทั้งนี้มีนักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับครอบครัวไว้ดังนี้

แท่นคุณ จิตต์อิสระ (2550 : 27) ได้อธิบายไว้ว่าครอบครัวมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนมากที่สุด บุคคลในครอบครัวต้องมีความรักความเข้าใจต่อกัน พฤติกรรม การเอาใจใส่ ความรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าและการเคารพนับถือกันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญและการที่พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้กับบุตรจะทำให้บุตรไม่สนิทสนมกันเท่าที่ควร ความห่างเหินกันทำให้บุตรรู้สึกแตกแยกและเอาแต่ใจตนเองจนกลายเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การหนีเรียน ทะเลาะวิวาทและต้องย้ายสถานศึกษาในที่สุด

ชัยมงคล จำรูญ (2548 : 25) ได้อธิบายไว้ว่า ครอบครัวที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือครอบครัวเดี่ยวที่อยู่กันเฉพาะ เช่น แม่กับลูก หรือพ่อกับลูก เป็นต้น ครอบครัวที่อยู่ในภาวะเสี่ยงจากการที่พ่อแม่แยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ทิ้งลูกให้อยู่กับญาติผู้สูงอายุ สภาพครอบครัวยากจน พ่อแม่มีการศึกษาน้อย นอกจากนี้ปัญหาภายในครอบครัว เช่น เด็กเรียนไม่เก่ง เกเร ดิตยาเสพติดก็เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาด้วยเช่นกัน

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2548 : 106) อธิบายว่า ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานและเป็นสถาบันแรกในประวัติศาสตร์และเป็นการวิวัฒนาการของมนุษย์ชน กลุ่มชนที่ประกอบเป็นสมาชิกของครอบครัวนั้นเป็นกลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) ซึ่งแต่ละคนจะมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น เกี่ยวโยงซึ่งกันและกันประดุจสายใยแมงมุมครอบครัวจะประกอบด้วยบุคคลต่างเพศตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีความสัมพันธ์ทางเพศซึ่งกันและกัน มีข้อผูกพันที่จะทำให้

ความสัมพันธ์ทางเพศที่มีต่อกันนั้นเป็นไปด้วยความแน่นอนและมีระยะเวลายาวนานพอที่จะทำให้เกิดมีบุตรด้วยกัน

ชาญ สุขเสวบัณฑิต (2546 : 37 - 38) กล่าวว่าพ่อแม่เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียน นักศึกษามากกว่าคนอื่นในครอบครัว ถ้าพ่อแม่มีความสัมพันธ์แนบแน่นลึกซึ้งที่มีการอบรมเลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่นและเป็นตัวอย่างที่เหมาะสมนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญต่อเด็กอย่างยิ่ง

บรรจง โอพาร์และคณะ (2546 : 25) อธิบายไว้ว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจและครอบครัวมีผลต่อการออกกลางคันของผู้เรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและครอบครัวของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันย่อมจะส่งผลต่อพื้นฐานทางด้านจิตใจ ดังนั้นถ้าสภาพเศรษฐกิจและครอบครัว มีความมั่นคงจะเป็นแรงสนับสนุนในการศึกษาต่อและแก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนได้

ธีราร อุดมไพจิตรกุล (2544 : 66) ให้ความหมายว่าครอบครัว หมายถึงสถาบันทางสังคมซึ่งเป็นหน่วยเล็กที่สุด แต่มีความผูกพันแนบแน่นทางสายโลหิตแม่จะมีการแยกครอบครัวแต่ความผูกพันทางญาติยังมีอยู่ ทั้งนี้เพราะปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในฐานะสามีภรรยา พ่อแม่กับลูก พี่กับน้องมาจากพื้นฐานของความรักและปรารถนาดีต่อกันโดยตามธรรมชาติ

ทองสารวัตรนักเรียน (2541 : 11) อธิบายเกี่ยวกับสภาพปัญหาทางครอบครัวที่อาจจะส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียน นักศึกษาที่จะเป็นปัจจัยสาเหตุการออกกลางคัน ดังนี้

1. ปัญหาความยากจน ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรโดยเฉพาะที่อยู่อาศัยในชนบท หรือในแหล่งเสื่อมโทรม และยังมีลูกมากด้วย จึงต้องต่อสู้กับปัญหาของความอดอยาก ดิ้นรนทำมาหากินเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ไม่มีเวลาเอาใจใส่ทั้งด้านการเรียน การอบรม สุขภาพอนามัย ตลอดจนการให้ความรัก ความอบอุ่น เลี้ยงดูกันตามยถากรรม นอกจากนี้ นักเรียน นักศึกษาายังต้องช่วยเหลือทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัว ต้องทำงานก่อนไปเรียน บางทีเลิกเรียนแล้วกลับไปช่วยงานอีกจนถึงค่ำไม่มีโอกาสได้ทำการบ้าน ออกจากบ้านไปเรียนก็สาย บางครั้งก็จะไม่ไปเรียนเลยเพราะทำการบ้านไม่เสร็จกลัวถูกทำโทษ เกิดความกลัวครูผู้สอน เกิดปมด้อย อายุเพื่อนจึงทำให้ขาดเรียน

2. ปัญหาบ้านแตก ได้แก่ พ่อแม่แยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ทะเลาะกันทุกวันจนลูกอยู่บ้านไม่ได้ ในกรณีที่พ่อแม่แยกทางกันนักเรียน นักศึกษาอาจจะอยู่กับฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่ หรือกับญาติ นักเรียน นักศึกษาพวกนี้จะเก็บตัวเงียบ เหงาเศร้า ไม่ได้รับความอบอุ่นไปถึงสถานศึกษาถูกเพื่อนถามสภาพทางบ้านหรือถูกเพื่อน ๆ หยอกล้อ จึงทำให้เกิดการเบื่อหน่ายอยากหนีสังคมจึงไม่อยากไปเรียน

3. พ่อ แม่ ขาดความใส่ใจ นักเรียน นักศึกษาจะไปเรียนหรือไม่ก็ไม่สนใจบางคนสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษาขาดเรียนเสียอีกพ่อแม่ไปเที่ยวหรือไปมั่วสุมในวงการพนัน ก็

ทำให้นักเรียน นักศึกษาขาดเรียนเพื่ออยู่เฝ้าบ้าน ดังนั้น เมื่อขาดเรียนบ่อยจึงเกิดเป็นนิสัยเคยชิน

4. พ่อ แม่ไม่สนใจ ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาโดยมีความคิดเอาเฉพาะหน้าให้ได้ใช้งานนักเรียน นักศึกษาเพื่อความสบายของตนเอง และคิดว่าถ้าไม่ได้เรียนหนังสือก็อยู่ได้หรือคิดว่าเรียนไปก็ไม่ได้เรียนต่อ ไม่ได้ช่วยให้ฐานะครอบครัวดีขึ้น จึงให้ช่วยกันทำงานหาเงินดีกว่าไม่สนับสนุนให้ไปเรียน ซึ่งบางท้องที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองนำไปทำนาทำไร่ไกลจากบ้าน โดยไปสร้างที่อยู่อาศัยพักชั่วคราวเพื่ออยู่ทำงานกันจนเสร็จตามฤดูกาลจึงกลับมา

5. พ่อแม่มีอาชีพเร่ร่อนได้แก่ กรรมกรขายแรงงานซึ่งพบได้จากพ่อแม่ที่เป็นลูกจ้างเมื่อไปทำงานที่ใดก็นำลูกไปด้วยโดยไม่ได้แจ้งย้ายภูมิลำเนา และไม่แจ้งย้ายจากสถานศึกษาเดิม เมื่อนักเรียน นักศึกษาไปอยู่ด้วยก็ให้อยู่บ้านช่วยทำงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 11 - 19) บันทึกไว้ว่า นักเรียน นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจากงานอาชีพและมีประสบการณ์การว่างงานมาแล้วจะส่งผลกระทบต่ออาการออกกลางคันสูง และครอบครัวที่ลักษณะเป็นแบบบ้านแตก ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี พ่อแม่ไม่เข้าใจปัญหาและความต้องการของลูก อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ดี ก็เป็นสาเหตุของการออกกลางคัน การที่นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็นพ่อแม่ เพียงคนเดียว ในช่วงที่เป็นเด็กไม่อาจจะเนื่องจากสาเหตุการหย่าร้างหรือการเสียชีวิตของพ่อแม่ มีความเกี่ยวข้องกับการออกกลางคันด้วย และนักเรียน นักศึกษาที่มีผู้ปกครองที่เป็นพ่อ แม่ เพียงคนเดียวมีแนวโน้มที่จะออกกลางคันมากกว่านักเรียน นักศึกษาที่มีผู้ปกครองเป็นทั้งพ่อ แม่ทั้งสองคน

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า สาเหตุของการเสี่ยงออกกลางคัน ด้านสภาพของครอบครัว เป็นสภาพการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานะทางครอบครัวของผู้เรียนที่ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงออกกลางคัน เช่น มีปัญหาสภาพครอบครัวแตกแยก มีความขัดแย้งระหว่างบุคคลในครอบครัว ขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง ครอบครัวมีฐานะยากจน ผู้ปกครองมีอาชีพเร่ร่อน ครอบครัวมีรายได้ต่ำ นักศึกษาต้องทำงานหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว

ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สถานศึกษา

สถานศึกษานั้นเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนการสอน ประเด็นที่ควรพิจารณาสำหรับสถานศึกษาก็คือ อาคารสถานที่ ตัวอาคารจะต้องมีโครงสร้างแข็งแรงปลอดภัย มีห้องสุขาเพียงพอเป็นสัดส่วนปราศจากสิ่งเป็นอันตรายต่อครูผู้สอน และนักเรียน นักศึกษา มีสภาพห้องเรียนที่เป็นสัดส่วนที่เหมาะสมเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน มีบรรยากาศในชั้นเรียนและนอกห้องเรียนที่ดี มีการบริการน้ำดื่มที่สะอาด มีสถานที่พักผ่อนและสภาพแวดล้อมที่ดี นอกจากนี้ต้องพิจารณาด้านสื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาที่สอนหรือ

ฝึกอบรมด้านวิชาชีพจะต้องมีวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักรที่เพียงพอสำหรับการฝึกทักษะความชำนาญในสาขาวิชาชีพนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม จากการศึกษาพบว่านโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและมาตรการต่างๆ ของสถานศึกษาก็น่าจะมีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาได้เช่นเดียวกัน มีบุคคลและหน่วยงานที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับด้านสถานศึกษาดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2550 : 7) ได้ประกาศนโยบายด้านการจัดการอาชีวศึกษา โดยการปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบ ซึ่งได้ระบุไว้ 8 กลยุทธ์ ดังนี้

1. ผู้เรียนต้องการเรียนสาขาวิชาใด ต้องได้เรียนสาขาวิชานั้น
2. ฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาโดยพัฒนาสถานศึกษาให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้สมบูรณ์เพียงพอ เช่น จัดตั้งโรงงานในสถานศึกษา
3. จัดให้มีวิธีการเรียนแบบทวิภาคีร่วมกับภาคเอกชน ให้โอกาสบุคคลภายนอก เช่น พนักงานของสถานประกอบการได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง เช่น มีสถานศึกษาในสถานประกอบการ เป็นต้น สำหรับนักเรียน นักศึกษาควรมีโอกาสเข้าไปฝึกงานตามสภาพจริงใช้วัสดุฝึกและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในสถานประกอบการ
4. จัดให้มีห้องปฏิบัติการนอกห้องเรียน นอกจากผู้เรียนจะได้ช่วยเหลือสังคมแล้วยังได้ฝึกปฏิบัติงานจริงนอกสถานศึกษาอีกด้วย
5. สร้างผู้ประกอบการรุ่นเยาว์โดยนักเรียน นักศึกษารับงานไปทำผลิตภัณฑ์งานและนำออกจำหน่าย เพื่อจะได้เป็นการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้นและเป็นการหารายได้ระหว่างเรียน
6. จัดฝึกอบรมอาชีพเคลื่อนที่สู่ชุมชนเป็นการแก้ปัญหาความยากจนในชนบท เพราะเมื่อชาวบ้านมีความรู้จากการฝึกอบรมแล้วเขาสามารถนำไปประกอบอาชีพได้
7. พัฒนานักเรียน นักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง
8. ส่งเสริมพัฒนานักเรียน นักศึกษาในการคิดค้น เช่น สิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่ เพื่อเป็นแนวทางสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษา คิดสร้างสรรค์งาน เกิดความรู้ใหม่ และสามารถนำชิ้นงานออกจำหน่าย และเป็นเส้นทางสู่การจดสิทธิบัตรคุ้มครองภูมิปัญญาต่อไป

นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา สถานศึกษายังต้องเติมเต็มอีก 3 เรื่อง คือ

1. เพิ่มพูนทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาสากล เช่น ภาษาอังกฤษ
2. ผู้เรียนต้องมีความรู้ด้านการวางแผนธุรกิจแบบง่ายได้ เน้นให้ผู้เรียนทำแล้วขายได้ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนเนื้อหาด้านเศรษฐศาสตร์ให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียนและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ผู้เรียนต้องมีความรู้ในการทำวิจัยแบบง่าย ๆ เพื่อให้มีหลักการอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการคิดค้นผลิตภัณฑ์แบบใหม่ ๆ

ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2543 : 45 - 46) อธิบายไว้ว่า สถานศึกษามีอิทธิพลที่จะทำให้นักเรียน นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ ค่านิยมและความรู้สึกต่อสถานศึกษา ในลักษณะต่างๆ เช่น

1. การเข้าเรียนในสถาบันนั้นๆ มีผลต่อชีวิตนักเรียน นักศึกษาอย่างมาก
2. การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ และค่านิยมของนักเรียน นักศึกษา แตกต่างกันไป ตามลักษณะสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
3. การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพและค่านิยมต่างๆขึ้นอยู่กับพื้นฐานเดิมของนักเรียน นักศึกษาด้วย

4. การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ และค่านิยมเกิดขึ้นทุกชั้นปีจนจบการศึกษา

จิราลัชชี่ รวมทรัพย์ (2538 : 68) กล่าวว่า ถ้าหากสถานศึกษาใช้เครื่องมือวัดคุณภาพที่ดี สามารถคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนได้ในแผนกที่ตรงกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนจะช่วยลดปัญหาการออกกลางคันได้ และเมื่อนักเรียน นักศึกษาขาดเรียนบ่อย ควรติดตามเยี่ยมเยียนถึงบ้านพักอาศัย เพื่อทำความเข้าใจ สร้างความเป็นกันเองจะช่วยลดปัญหาลงได้ส่วนครูผู้สอนก็ไม่ควรมีชั่วโมงสอนมากเกินไป เพื่อจะได้บริการแนะแนวดูแล สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษาได้ ครูผู้สอนที่มีความรับผิดชอบจะได้รับความเชื่อถือเป็นแรงจูงใจให้กับผู้เรียน และจะต้องเรียนรู้จิตวิทยาของวัยรุ่น เพื่อจะได้แก้ไขและลดปัญหาของนักเรียน นักศึกษา

ประยูรศรี มณีตร (2532 : 166 - 172) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสถานศึกษาที่จะส่งผลต่อปัจจัยสาเหตุหรือมีอิทธิพลต่อการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จทางการศึกษา สถานศึกษาและครูผู้สอนตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จึงควรกระทำ ดังนี้

การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์

นักเรียน นักศึกษาจะมีพัฒนาการทางอารมณ์มากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับครูผู้สอน และสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนบางคนอาจจะเกิดการคับข้องใจไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาได้ เกิดอารมณ์ต่างๆ ขึ้นทำให้เกิดผลเสียต่อการเรียน ส่งผลให้เกิดความท้อถอย เบื่อหน่าย หมดกำลังใจ ครูและผู้เกี่ยวข้องจะต้องปรับปรุงหรือขจัดสิ่งต่างๆ ดังกล่าวที่ไม่ดีแก่ตัวนักเรียน นักศึกษาให้หมดไป โดยนำจิตวิทยาพัฒนาการเข้าช่วยให้นักเรียน นักศึกษามีพัฒนาการทางอารมณ์ไปในทางที่ดีงาม เช่น

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องวางตัวให้เป็นที่พึ่งของนักเรียน นักศึกษาและเปรียบเหมือนตัวแทนของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง
2. ครูผู้สอนต้องสร้างสิ่งเร้าให้นักเรียน นักศึกษาเกิดความสุขใจในการเรียน เกิดความมานะพยายามที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ให้ประสบผลสำเร็จ
3. สถานศึกษาต้องไม่มีกฎระเบียบที่หยาบคายมากเกินไป พิจารณาตามหลักการและดำเนินการตามทางสายกลางในขั้นแรก
4. สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่ดี พร้อมทั้งกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยให้นักเรียน นักศึกษาได้สนุกสนานเพลิดเพลินมีชีวิตชีวาสดชื่นร่าเริงมีความสุขผูกพันกับสถานศึกษาและความสนใจในการเรียนรู้

การส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม

สถานศึกษาเป็นสถาบันสังคมแห่งแรกที่นักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้พฤติกรรมทางสังคม แต่จะปรับตัวได้หรือไม่ได้ก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา พร้อมทั้งบทบาทของครูผู้สอนสถานศึกษาจึงควรมีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้ถูกต้อง เช่น

1. การมอบหมายหรือแบ่งงานให้นักเรียน นักศึกษาทำร่วมกันเป็นหมู่คณะเพื่อจะได้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นรู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม รักพวกพ้อง เปิดโอกาสให้เลือกสมาชิกของหมู่คณะตามความพอใจ
2. ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อนมีอิทธิพลมากในช่วงวัยรุ่น ครูจะต้องช่วยให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการอย่างถูกต้องเหมาะสม

การส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา

สถานศึกษาเป็นแหล่งรวมวิทยากรต่างๆ สำหรับนักเรียน นักศึกษา ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติหรือเป็นแหล่งพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตให้มากที่สุดจึงควรคำนึงถึงการจัดการศึกษาเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนี้

1. ความเหมาะสมของเนื้อหา และโครงสร้างหลักสูตร
2. วิธีการจัดการเรียน การสอนและการปกครองที่ถูกต้องหรือครูผู้สอนจะต้องเป็นครูที่มีสมรรถนะในการเป็นครู เช่น
 - 2.1 สามารถทำการสอนได้อย่างดี โดยรู้จัก
 - 2.1.1 หลักจิตวิทยาการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน
 - 2.1.2 วางแผนสำหรับการเรียนการสอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน
 - 2.1.3 วิธีสอนแบบต่างๆ และใช้ได้อย่างเหมาะสม
 - 2.1.4 แบบทดสอบต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน

- 2.2 สามารถอบรม แนะนำ และปกครองได้เป็นอย่างดี โดยรู้จัก
- 2.2.1 หลักการที่ว่าถ้าสร้างคุณธรรมและหลักธรรมต่าง ๆ ไว้ประจำตัวได้แล้วย่อมจะปกครองตัวเองได้
- 2.2.2 ใช้หลักการวิธีการของการแนะนำและการอบรม
- 2.2.3 ใช้ผลของการวิจัยให้เป็นประโยชน์ในการอบรม
- 2.3 สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยรู้จัก
- 2.3.1 ความสำคัญของกิจกรรมในหลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการเรียนการสอนตามที่เหมาะสม
- 2.3.2 หน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นด้วยความเต็มใจ
- 2.3.3 รักษาสัมพันธภาพอันดีกับผู้ร่วมงานทั้งปวง
- 2.4 สามารถสร้างสัมพันธภาพและร่วมมือกับชุมชนเป็นอย่างดีโดยรู้จัก
- 2.4.1 วางตนให้เหมาะสมกับที่เป็นครู
- 2.4.2 ช่วยเหลือปรับปรุงชุมชนตามความเหมาะสม
- 2.4.3 บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนตามที่เหมาะสม
- 2.5 สามารถเป็นครูผู้สอนระดับอาชีพ โดยรู้จัก
- 2.5.1 เพิ่มพูนความรู้ให้แก่อาชีพโดยการเรียน การพูด การศึกษาค้นคว้าที่เป็นความรู้เกี่ยวกับวิชา
- 2.5.2 เป็นสมาชิกที่ดีของสมาคมทางวิชาการที่เหมาะสม
- 2.5.3 ยึดถือขนบธรรมเนียมของผู้เป็นครูอย่างเคร่งครัด
- 2.5.4 ส่งเสริมตัวเองให้งอกงามในทางวิชาการศึกษาอยู่เสมอ
- 2.5.5 ดูแลช่วยเหลือ แนะนำบุคคลที่เข้ามาเป็นครูใหม่ ๆ หรือผู้ที่มาฝึกสอนในสถานศึกษาของตน

หลักสูตรและการเรียนการสอน

หลักสูตรเป็นเอกสารรวบรวมมวลประสบการณ์ต่างๆ แผนงานโครงการ เนื้อหาสาระและ กิจกรรม ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ และ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนด มีบุคคลและนักวิชาการที่ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

อัมรา เล็กเริงสินธุ์ (2547 : 8 - 9) อธิบายว่าหลักสูตร หมายถึงเอกสารที่บรรจุแผนงานหรือโครงการและเนื้อหากิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมต่างๆ อันพึงปรารถนาของสังคมนั้นๆ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยที่แผนงานหรือโครงการนั้นๆ จะต้องมีส่วนประกอบที่สมบูรณ์คือมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการกำหนดเนื้อหาสาระประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน มีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบระเบียบ มีการทำแผนงานและโครงการนั้นปฏิบัติในสถานการศึกษา จนทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจนสามารถวัดผลประเมินผล การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้

เมธี ปิลันธนาพันธ์ (2543 : 60) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ผลรวมของสถานศึกษาที่ได้วางแผนและจัดขึ้นไว้อย่างมีระบบเพื่อช่วยให้เกิดมีปฏิสัมพันธ์ขึ้นในระหว่างผู้เรียนกับระบบการสอน ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ เพราะแกนกลางของหลักสูตรนั้นอยู่ที่การเรียนรู้และการเรียนรู้จำเป็นจะต้องประกอบด้วยเนื้อหาวิชาและกระบวนการต่างๆ ร่วมกัน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 11 - 12) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง เครื่องชี้นำทางในการจัดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งสู่จุดหมายเดียวกัน หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาและเป็นเครื่องมือชี้ถึงความเจริญของชาติ ถ้าประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพคนในประเทศนั้นก็ย่อมมีความรู้และศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่

อุทัย ลือสกุล (2553 : 14) กล่าวว่า นักจิตวิทยาการศึกษาที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ ได้ให้ความหมายของการเป็นครูที่ดีและมีประสิทธิภาพว่าเป็นครูที่สามารถสอนให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552 : 13) กล่าวว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพไม่ได้ขึ้นกับการสอนของครูเท่านั้น แต่ขึ้นกับผู้เรียนด้วย คุณลักษณะของผู้เรียนมีส่วนให้เรียนรู้ในอัตราความเร็วแตกต่างกันด้วยคือ

1. ความถนัด (Aptitude) ความสามารถของผู้เรียนที่จะเรียนรู้
 2. ความสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่ครูสอน (Ability to Understand Instruction)
 3. ความพยายาม (Perseverance) สำหรับการเรียนรู้ซึ่งมาจากแรงจูงใจที่จะเรียนรู้
 4. การมีโอกาสน ครูให้เวลาในการเรียนรู้สิ่งที่ครูสอนโดยคำนึงถึงความสามารถและความถนัดของผู้เรียน
- ดังนั้น ครูที่สามารถสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึงการสอนของครูสามารถให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความถนัดและความสามารถของทุกคน

จะเห็นได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรได้รวมจุดมุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละระดับเนื้อหาสาระและประสบการณ์ทั้งหลายของผู้เรียนเข้าไว้ด้วยกัน หลักสูตรจึงเป็นรากฐานของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะมีผลให้นักเรียน นักศึกษาได้รับความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามหลักสูตรทุกหลักสูตรจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ถ้าไม่มีการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องมีวิธีการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นกระบวนการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยใช้กิจกรรม เช่น การบรรยาย การอภิปราย การฝึกปฏิบัติ การทดลองโดยมีองค์ประกอบที่จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ได้แก่ บุคลิกภาพของผู้สอน เป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน สนใจในวิชาที่สอน ให้ความจริงใจและเป็นกันเองกับผู้เรียน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงวัตถุประสงค์รายวิชา รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมความตั้งใจจากวิชาที่เลือกเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ฟังอย่างเดียวอธิบายเนื้อหาชัดเจนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด สามารถใช้วิธีการสอนต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล หลักสูตรจึงเป็นแผนงานที่จัดขึ้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายกว้าง ๆ ของการศึกษาและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนั้นหลักสูตรที่ดีจึงควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมให้มากที่สุดตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้รับการอนุมัติตั้งแต่พุทธศักราช 2551 ซึ่งได้กำหนดไว้ชัดเจน ดังนี้

กรอบมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

กรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กำหนดให้มีสมรรถนะที่ได้จากมาตรฐานอาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะในสาขาอาชีพระดับฝีมือ ตรงตามความต้องการของสาขาอาชีพ สถานประกอบการ ชุมชน มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา วางแผนดำเนินการ ตรวจสอบ และบูรณาการความรู้อย่างเป็นระบบในระดับผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม และกึ่งนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน โดยกำหนดสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงานที่กำหนดส่วนใหญ่เป็นงานประจำและคาดการณ์ได้โดยใช้ทักษะพื้นฐานหรือทักษะเฉพาะ รวมถึงทักษะที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในคณะทำงาน

2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ สามารถปฏิบัติงานในขอบเขตของงานที่กำหนดซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำ และมีความพร้อมในการปฏิบัติงานตามขอบเขตของงานอย่างหลากหลาย และบริบทต่างๆ รวมทั้งสามารถรับผิดชอบงานด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในคณะทำงาน

3. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการและวิธีดำเนินการ สามารถปฏิบัติงานโดยใช้ทักษะในขอบเขตของงานที่สำคัญ และบริบทต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำสามารถประยุกต์ทักษะและความรู้ไปสู่บริบทใหม่ๆ รวมทั้งสามารถให้คำแนะนำ และแก้ปัญหาเฉพาะด้าน มีความรับผิดชอบต่อผู้อื่นรวมทั้งการมีส่วนร่วม และการประสานงานกลุ่มหรือหมู่คณะ

ดังนั้นระบบการจัดการศึกษาจึงเป็นการจัดการศึกษาแบบเปิดหรือยืดหยุ่นสามารถเทียบโอนหน่วยสมรรถนะเข้าสู่ระบบหน่วยกิตตามโครงสร้างของหลักสูตรโดยกำหนดให้ในหนึ่งภาคการศึกษาปกติหรือเทียบเท่ามีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ ซึ่งมีการคิดหน่วยกิต ดังนี้

1. รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาในการบรรยายหรืออภิปรายไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
 2. รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยกิต
 3. รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกภาคปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนามไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงเท่ากับ 1 หน่วยกิต
 4. การฝึกงานหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
 5. การทำโครงการที่ได้รับมอบหมายไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
จากระบบการจัดการศึกษาดังกล่าวสามารถจัดโครงสร้างหลักสูตรได้ดังนี้
1. หมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ ประกอบด้วยสมรรถนะทั่วไป เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและสมรรถนะหลักเพื่อเป็นพื้นฐานที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ในด้านการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเองและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาพื้นฐาน การวิจัยเบื้องต้น การประยุกต์ การใช้ตัวเลขและการจัดการธุรกิจเบื้องต้น โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่นและสังคม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมสามารถบูรณาการความรู้ได้อย่างเป็นระบบและสามารถนำไปใช้ในชีวิต รวมทั้งการประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
 2. หมวดวิชาชีพประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพ เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ วางแผน จัดการและประเมินผล โดยบูรณาการไปสู่การปฏิบัติจริงรวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพรวมไม่น้อยกว่า 64 หน่วยกิต ได้แก่

2.1 วิชาชีพสาขาวิชา ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพแกนที่เป็นสมรรถนะร่วมของทุกสาขางานนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต

2.2 วิชาชีพสาขางาน ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เป็นสมรรถนะเฉพาะของสาขางานนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 35 หน่วยกิต

2.3 ฝึกงานประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เกิดจากการฝึกทักษะเพิ่มพูนประสบการณ์งานอาชีพในสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการต่างๆ จำนวน 4 หน่วยกิต

2.4 โครงการ ประกอบด้วยสมรรถนะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นการแก้ปัญหาการปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเองโดยใช้ลักษณะของการวิจัยเบื้องต้นเพื่อบูรณาการสู่การปฏิบัติจริงและประยุกต์สู่อาชีพในสาขาวิชาชีพนั้นจำนวน 4 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยสมรรถนะซึ่งสนับสนุนวิชาชีพ และหรือการศึกษาต่อสามารถเลือกเรียนจากหลักสูตรประเภทวิชาต่างๆ รวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่จะส่งเสริมและพัฒนาทักษะวิชาการ ทักษะประสบการณ์และทักษะวิชาชีพ นักเรียน นักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ทุกภาคเรียน ยกเว้นภาคเรียนที่มีการฝึกงาน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ไม่นับเป็นหน่วยกิต

จากกรอบมาตรฐานหลักสูตรวิชาชีพระดับ ปวช. จะเห็นได้ว่า ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้นๆ ในการจัดการศึกษาทั้งในระบบ และการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรู้ทักษะในระดับช่างเทคนิค สามารถปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิค ควบคุมการทำงาน มีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน และสถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพอิสระ พัฒนาดตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

ดังนั้น ระบบการจัดการศึกษา เป็นการจัดการเรียน การสอนแบบเปิดหรือยืดหยุ่น สามารถเทียบโอนหน่วยสมรรถนะเข้าสู่ระบบหน่วยกิตตามโครงสร้างหลักสูตร โดยกำหนดให้หนึ่งภาคการศึกษาปกติหรือเทียบเท่ามีระยะศึกษาไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ ซึ่งมีการคิดหน่วยกิต ดังนี้

1. รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาในการบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

2. รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

3. รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม และวิชาโครงการไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ เท่ากับ 1 หน่วยกิต

4. การฝึกงานฝึกอาชีพในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

5. การทำโครงการที่ได้รับมอบหมาย ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

จากระบบการจัดการศึกษา ดังกล่าวจึงสามารถจัดโครงสร้างหลักสูตรได้ดังนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์ ประกอบด้วย สมรรถนะทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตและสมรรถนะหลักเพื่อเป็นพื้นฐานที่สัมพันธ์กับวิชาชีพในด้านการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับปรุงการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์ วิจัย การประยุกต์ใช้ตัวเลข และการจัดการธุรกิจโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจตนเอง ผู้อื่นและสังคมตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม สามารถบูรณาการความรู้ได้อย่างเป็นระบบโดยนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รวมไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาชีพ ประกอบด้วย สมรรถนะวิชาชีพเพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ วางแผน จัดการ ประเมินผล ควบคุม และสอนงาน โดยบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ รวมไม่น้อยกว่า 54 หน่วยกิต ได้แก่

2.1 วิชาชีพสาขาวิชา ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพแกนที่เป็นสมรรถนะร่วมของทุกสาขางานในสาขาวิชานั้นๆ ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

2.2 วิชาชีพสาขางาน ประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เป็นสมรรถนะเฉพาะของสาขางานนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 28 หน่วยกิต

2.3 ฝึกงานประกอบด้วยสมรรถนะวิชาชีพที่เกิดจากการฝึกทักษะเพิ่มพูนประสบการณ์งานอาชีพในสถานประกอบการ แหล่งวิทยาการต่างๆ ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต

2.4 โครงการ ประกอบด้วย สมรรถนะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นการแก้ปัญหา การปรับปรุงการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานของตนเองโดยใช้ลักษณะของการวิจัยเพื่อบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง และประยุกต์สู่อาชีพในสาขาวิชาชีพนั้นๆ จำนวน 4 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยสมรรถนะ ซึ่งสนับสนุนวิชาชีพ และหรือการศึกษาต่อสามารถเลือกเรียนจากหลักสูตรประเภทวิชาใดๆ รวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

4. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะวิชาการ ทักษะประสบการณ์และทักษะชีวิต ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงทุกภาคเรียน ยกเว้นภาคเรียนที่มีการฝึกงาน กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ไม่นับเป็นหน่วยกิต

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนพอสรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นมวลประสบการณ์ที่ได้รวบรวมเนื้อหาสาระกิจกรรม วิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนระดับต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายของหลักสูตร ส่วนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้ตามความต้องการ ทั้งนี้ จึงควรส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน นักศึกษาโดยมีครูเป็นผู้กำหนดกระบวนการ ขั้นตอนและวิธีการแต่ละกิจกรรมให้เป็นไปตามหลักสูตรและบรรลุมิติประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชา ซึ่งจะต้องใช้ทฤษฎี หลักการ วิธีสอน จิตวิทยาการศึกษาภายในสถานการณ์และบริบทที่แตกต่างกัน ครูที่ดีสามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ การรับรู้ การถ่ายทอดความรู้ สร้างแรงจูงใจ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ ค่านิยม ความแตกต่างของแต่ละบุคคล การพัฒนาการของมนุษย์ การพัฒนาการเซาว์ปัญญา พันธุกรรม สิ่งแวดล้อมการถ่ายโยงการเรียนรู้ รูปแบบการสอน การใช้เทคโนโลยี การวัดผลประเมินผล และการสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียน ครูผู้สอนจึงเปรียบเสมือนวิศวกรในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้เป็นทั้งผู้กำกับและนักแสดงที่จะทำให้ผู้เรียนให้ได้รับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ที่ถูกกำหนดเป็นพ่อแม่คนที่สองที่จะอบรม แนะนำว่ากล่าวตักเตือนศิษย์ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการสอนจึงเป็นหน้าที่ของครูการเรียนเป็นเรื่องของผู้เรียนทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนจึงต้องปรับตัวซึ่งกันและกัน

ครูผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องรู้จักและเข้าใจนักเรียนนักศึกษาทุกคนเป็นอย่างดีทั้งในด้านพื้นฐานความรู้ความสามารถทั่วไป ข้อบกพร่องส่วนตัว และความสามารถเฉพาะตัว เพราะสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนการสอนและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษาเป็นอย่างมาก ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียนจะช่วยให้ครูสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย และกระบวนการสอน นักเรียน นักศึกษาจะมีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่น เพศ อายุ สติปัญญา พื้นความรู้ พื้นฐานทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง ครูผู้สอนจึงต้องใช้ความสามารถในการพิจารณาได้ว่านักเรียน นักศึกษามีความแตกต่างส่วนบุคคลในด้านใดบ้าง เพื่อจะได้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับคนส่วนใหญ่ลดความน่าเบื่อหน่ายในการเรียนการสอน และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะศึกษาให้สำเร็จตามที่หลักสูตรกำหนด มีบุคคลที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอนไว้ ดังนี้

อุทัย ลือสกุล (2553 : 55) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านอาชีพศึกษาว่าครูจะต้องสอนให้นักเรียน นักศึกษามีเป้าหมายในชีวิตและในอาชีพ มี

กระบวนการแนะแนวที่ถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดี และจะต้องมีกระบวนการที่ให้ผู้เรียนค้นพบตัวเองเพื่อปรับเจตคติไปสู่อาชีพที่ต้องการ

สุรางค์ โค้วตระกูล (2552 : 16) อธิบายว่า ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้รู้จักปรับการสอนให้เข้ากับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่สอนและการเรียนรู้ แต่จะมีคำถามหลายอย่างที่ไม่แน่ใจว่าจะมีคำตอบถูกต้องหรือไม่ เช่น

1. ผู้เรียนที่จะสอนจะสามารถเรียนรู้ในบทเรียนที่ตนเตรียมจะสอนหรือไม่
2. วัตถุประสงค์ที่สำคัญของบทเรียนที่จะสอนคืออะไร
3. ถ้าหากผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้จะมีวิธีแก้ไขได้อย่างไร
4. วิธีสอนอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับผู้เรียนทุกคน
5. จัดเตรียมการสอนอย่างไรจึงจะดีที่สุด
6. ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการห้องเรียนจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร
7. จะใช้หลักในการประเมินผลและการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนอย่างไร

สุวรรณ จำเดิม (2546 : 2) ได้อธิบายว่าครูช่างอุตสาหกรรมทำหน้าที่สอน ฝึกทักษะและความรู้ให้สัมพันธ์กับวิชาการต่างๆในโรงฝึกงานของสถานศึกษา รวมทั้งอบรมสั่งสอนนักเรียนนักศึกษา คือ ทำหน้าที่เหมือนเป็นผู้จัดการโรงงานด้วย ครูช่างที่ดีควรมีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนสมัยใหม่และเป็นผู้ที่ทันเหตุการณ์อยู่เสมอต้องมีภาระหน้าที่มากกว่าครูสอนวิชาสามัญ ลักษณะของครูช่างที่ดีมีดังนี้

1. จัดทำและพัฒนาประมวลการสอน สร้าง พัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอน
2. จัดทำประมาณการวัสดุฝึกสำหรับโรงฝึกงานให้เพียงพอสำหรับการสอน
3. ตรวจสอบและประเมินผลการเรียนการสอน บันทึกความก้าวหน้าของนักเรียน นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
4. ศึกษาพฤติกรรมผู้เรียนในแผนก บันทึกข้อมูลไว้และให้ความรู้เกี่ยวกับวัยรุ่นแก่นักเรียน นักศึกษา
5. วางแผนเรื่องความปลอดภัย และการจัดการในโรงฝึกงาน
6. เพิ่มความสนใจและให้กำลังใจแก่นักเรียน นักศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง
7. เปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาได้พบปะปรึกษาหารือและยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน
8. แนะนำทางความก้าวหน้าให้กับนักเรียน นักศึกษา
9. เลือกใช้วิธีการเรียนการสอน และงานที่เหมาะสม ทันสมัยให้นักเรียน นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ
10. ติดต่อผู้ประกอบการหรือนักธุรกิจ ที่ประสบความสำเร็จในงานอาชีพต่างๆ มาให้คำแนะนำกับนักเรียน นักศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 : 109) ได้กล่าวว่าครูผู้สอนทางด้านอาชีวศึกษานอกจากจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ดี มีคุณธรรมและมีความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความรู้ทางวิชาการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแล้ว ยังต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องอื่นๆอีกซึ่งแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็น 7 ประการ คือ

1. หน้าที่สอนและการเผยแพร่วิชาการ ได้แก่ การรับผิดชอบดำเนินการเรียนการสอนรายวิชาให้ลุล่วงเป็นไปด้วยดี รวมทั้งการเผยแพร่วิชาความรู้แก่ผู้สนใจอื่นๆ เช่น สอนวิชาต่างๆ เป็นผู้เฝ้าเทศของนักเรียน นักศึกษา เป็นวิทยากรสอนวิชาชีพแก่ประชาชน
2. หน้าที่การสนับสนุน และการบริการ ได้แก่ การรับผิดชอบดำเนินการจัดหาจัดหมวดหมู่เก็บรักษา ซ่อมบำรุงและให้บริการเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ยานพาหนะและอื่นๆ ที่เป็นการสนับสนุน ส่งเสริม และให้บริการทางการเรียนการสอนของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป เช่น งานสื่อการเรียนการสอน งานทดสอบ งานทะเบียน และงานวัดผล
3. หน้าที่บริการและปกครองนักเรียน นักศึกษา ได้แก่ การรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน นักศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น และรวมถึงการให้การศึกษเสริมหลักสูตร การแนะนำด้านการศึกษา การเตรียมตัวเพื่ออาชีพและการแก้ปัญหาส่วนตัว รวมทั้งการปกครองดูแลนักเรียนนักศึกษาให้อยู่อย่างเป็นระเบียบ มีศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดี
4. หน้าที่การบริหารวิชาการ บุคลากร และธุรการทางการเรียนการสอน ได้แก่ การรับผิดชอบดำเนินการบริหารจัดการในหน่วยย่อย เช่น ภาควิชาหรือแผนกวิชา และหน่วยงานใหญ่ เช่น วิทยาลัย โรงเรียนหรือสถาบัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านวิชาการ บุคลากร ธุรการ และงานสารบรรณอื่นๆของสถานศึกษา เช่น หัวหน้างานทะเบียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานอาคารสถานที่ เป็นต้น
5. หน้าที่พัฒนาสถาบัน ได้แก่ การรับผิดชอบดำเนินการในเรื่องที่สร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เป็นไปตามนโยบายของสถาบัน เช่น งานศูนย์ข้อมูล กรรมการตรวจการจ้างงานซ่อมวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น
6. หน้าที่ทางธุรการและบริหารทั่วไป ได้แก่ การรับผิดชอบดำเนินการเพื่อให้งานธุรการและด้านบริการทั่วไปของสถานศึกษาเช่น ภาควิชาหรือแผนกวิชา เป็นไปตามหลักการและมาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งที่เกี่ยวกับบุคคลหรือทรัพย์สินภายในและภายนอกสถานศึกษา
7. หน้าที่อื่นๆ ได้แก่ การรับผิดชอบดำเนินการในหน้าที่ย่อยตามที่กำหนดไว้ในบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาหรือตามนโยบาย หรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

สุรพันธ์ ดันศรีวงษ์ (2538 : 11 - 14) กล่าวว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมการสอน

ของครูจึงมีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้การเรียนการสอนราบรื่น ถูกต้อง และน่าสนใจ แม้ว่าภารกิจการสอนที่ดีนั้นจะเป็นงานที่ค่อนข้างยุ่งยาก แต่ถ้าหากมีการจัดเตรียมการสอนให้เป็นระบบ ก็จะทำให้ลดความสับสนยุ่งยากลงและนำทางให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี การเตรียมการสอนที่ดีทำให้ครูได้สอนตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดและช่วยในการวางแผนให้นักเรียน นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม มีความสนใจ ซึ่ขมยินดี มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในตัวครูผู้สอน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามก็ตามการจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินไปนั้น อาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับตัวครูผู้สอนได้ ซึ่งอาจจำแนกลักษณะปัญหาได้ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่จะสอนอย่างดีสามารถจำแนกแยกแยะรายละเอียดได้เมื่อนักเรียน นักศึกษาไม่เข้าใจปัญหาสำคัญก็คือการที่ครูผู้สอนมีความรู้น้อยจะทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง และนักเรียน นักศึกษาเองก็ขาดความเชื่อมั่นในตัวครูผู้สอนเช่นกัน

2. ครูผู้สอนไม่ตั้งใจสอนและไม่มีการพัฒนาความรู้ของตนเอง ปัญหานี้เกิดขึ้นเสมอเมื่อครูผู้สอนไม่ได้ตั้งใจจะเป็นครูตั้งแต่เริ่มแรก อาจจะเป็นเพราะว่ายังหางานอื่นทำไม่ได้หรือติดสัญญาการรับทุน ดังนั้นเมื่อครูขาดความตั้งใจและขาดการเตรียมการสอนจึงทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพพลดน้อยลง

3. ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะด้านการสอนเนื่องจากจบมาทางสายวิศวกรรม หรือสาขาอื่นๆซึ่งไม่ได้มีวิชาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือวิธีสอนทำให้การสอนมีปัญหา เช่น สอนเร็วเกินไป วิธีการสอนไม่น่าสนใจ ปัญหาเหล่านี้จะเกิดขึ้นมากกับครูที่จบมาใหม่ ๆ แต่ถ้าหากมีความตั้งใจจริงพยายามศึกษาจากผู้ที่มีความรู้และความชำนาญก็จะแก้ปัญหานั้นได้มาก ประการสำคัญถ้าสถานศึกษานั้นจัดปฐมนิเทศหรือมีการอบรมให้ความรู้กับครูใหม่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

สรวงศ์ โค้วตระกูล (2552 : 14) สรุปว่า คุณลักษณะสำคัญของครูที่ดีและมีประสิทธิภาพประกอบด้วย

1. ต้องเป็นนักมนุษยนิยม (Humanist) คือ เป็นผู้ที่ยอมรับผู้เรียนอย่างจริงจัง ให้ความอบอุ่น มีความเข้าใจ มีความยุติธรรม และมีคุณลักษณะของครูตามทัศนะของนักจิตวิทยามนุษยนิยม และเป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน

2. เป็นผู้ที่มีความรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนการสอน เข้าใจธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้ และสามารถที่จะให้วิธีสอนที่เหมาะสมและจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ จะต้องใช้วิธีการประเมินผลที่สามารถบอกได้ว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นจริง

3. เป็นผู้ที่รู้จักผู้เรียน ครูไม่เพียงแต่เป็นผู้สอนทางวิชาการเท่านั้น แต่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของผู้เรียนด้วย ดังนั้น ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา

พัฒนาการเพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนให้มีพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญาและบุคลิกภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า มีความภูมิใจในตัวเองและมีความสุข

4. เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทางวิชาการ โดยเฉพาะในวิชาต่าง ๆ ที่ตนจะต้องสอน สำหรับความรู้ด้านวิชาการนั้น เมื่อตอนเรียนจบหลักสูตรครูแล้ว ก็อาจจะเชื่อได้ว่าได้รับการเตรียมตัวพร้อมที่จะเป็นผู้สอนได้ ส่วนนอกจากนั้นถ้าเป็นผู้ที่พยายามขวนขวายหาความรู้อยู่เสมอ ไม่ว่าจะด้วยการอ่าน ค้นคว้าด้วยตนเองหรือไปอบรมต่อในวิชาที่ตนสอนก็จะเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิทางวิชาการที่ทันสมัยเสมอ

5. เป็นผู้นำที่ดีและผู้ฟังที่ดี สามารถจะช่วยผู้เรียนให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกันในกรณีที่มีความขัดแย้งกัน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

6. มีทักษะในการจัดการห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

7. จะต้องมียุทธศาสตร์ของชีวิต (Life Skills) คือ เป็นบุคคลที่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี และมีความสัมพันธ์อันดี หรือต้องมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจได้ มีสุขภาพดีทั้งกายและใจจะต้องมีจุดมุ่งหมายของชีวิตและมีใจรักอาชีพที่เลือก

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับครูผู้สอนพอสรุปได้ว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนประสบผลสัมฤทธิ์สูงสุด แต่อาจจะมีปัญหาบางประการที่อาจจะทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากการจัดการสอนของครูไม่ดี เช่น เข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา ไม่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอนไม่น่าสนใจ จึงทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ซึ่งอาจจะทำให้เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาได้ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรวางแผนการเรียนการสอน ตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เป็นส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนในด้าน การเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหรือปัจจัยที่แสดงถึงศักยภาพของสถานศึกษา สามารถแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป และองค์ประกอบด้านการส่งเสริมการศึกษา (กฤษณา ศักดิ์ศรี, 2550 : 441) มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป

สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องดูแลเอาใจใส่เพราะมีผลต่อความเป็นอยู่ของนักเรียน นักศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทั่วไปที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน แต่สถานศึกษาทั่วไปมักจะไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการดูแลด้านสุขภาพจิตของผู้เรียนมากนัก ทั้งที่ปัญหาสุขภาพจิตมีผลต่อการเรียนการสอนและอาจจะทำให้ผู้เรียนต้องออกจากสถานศึกษาก่อนกำหนดได้ จึงเป็นเรื่องที่

สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและป้องกันการเกิดปัญหาดังกล่าวเพราะการบริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กันการบริหารสถานศึกษามีส่วนในการเสริมสร้างหรือทำลายสุขภาพจิตของผู้เรียนได้ ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องดูแลเอาใจใส่และให้ความสำคัญกับสิ่งที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพจิตของนักเรียน นักศึกษา เช่น

1. ระเบียบ ข้อบังคับของสถาบัน ไม่เคร่งครัด หยุ่มหยุ่มเกินไป ไม่ควรตั้งหรือหย่อนเกินไปไม่เข้มงวดจนไม่สามารถปฏิบัติได้ จะทำให้เกิดความรำคาญ เสียสุขภาพจิต
2. การแข่งขันในหมู่นักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอนไม่ควรยั่วยุ สนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันกันมากเกินไป จะทำให้นักเรียน นักศึกษาเกิดความตึงเครียด
3. การสอบเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความกังวล หวาดกลัว กลัวสอบตก เป็นปัญหาต่อสุขภาพจิตได้ บางคนสอบตกก็รู้สึกเสียใจ
4. สังคมภายในสถาบัน การคบกันในกลุ่มเพื่อน ถ้ามีการแบ่งกลุ่มตามฐานะ การแต่งตัวตามสมัยนิยม นักเรียน นักศึกษาจะเลียนแบบกัน สำหรับผู้ที่มิฐานะไม่ดีอาจจะมีปัญหาได้
5. การปฏิบัติตัวของครูผู้สอนต้องให้ความเมตตากรุณาใจเย็น ยุติธรรม อารมณ์ดี สอนเข้าใจดี ข้อสอบไม่ยากเกินไป รู้เข้าใจถึงความยุ่งยากใจของผู้เรียน ปลอดภัย ให้กำลังใจ เห็นอกเห็นใจ เข้าใจความต้องการของนักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอนเป็นผู้ที่นักเรียน นักศึกษาเคารพศรัทธาอยู่แล้วจึงสามารถเสริมสร้างเจตคติที่ดีแก่นักเรียน นักศึกษาได้ ครูจึงมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างสุขภาพจิตได้มาก
6. ครูที่ปรึกษา ควรดูแลนักเรียน นักศึกษาอย่างใกล้ชิด เพราะนักเรียน นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาจะมาจากหลากหลายสถานที่ย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะฉะนั้นนักเรียน นักศึกษาที่มีปัญหาถ้าเป็นผู้ที่อยู่หอพักจะยังมีปัญหามากยิ่งขึ้น เพราะขาดคนที่ให้คำปรึกษา ครูที่ปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่คอยช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับนักเรียน นักศึกษา
7. สภาพแวดล้อมที่ตั้งสถาบัน ถ้าตั้งอยู่ในที่มีเสียงดังรบกวน ผู้คนสับสนจอแจ ตั้งอยู่ใกล้โรงงาน อยุริมถนนที่มีการจราจรคับคั่ง จะทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียนการสอน

องค์ประกอบด้านการส่งเสริมการศึกษา

การบริหารงานอาชีวะและเทคนิคศึกษาจะต้องมีหลักการจัดกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบโดยใช้บุคลากรและทรัพยากรต่างๆ เช่น งบประมาณ โรงฝึกงาน ห้องประลอง อาคารเรียน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร เป็นต้น พร้อมทั้งการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่กำหนด (ธีรวุฒิ บุญยโสภณ, 2542 : 27) นอกจากนี้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือทักษะวิชาการ

วิชาชีพ และการบริการในด้านต่าง ๆ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการศึกษาซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น

1. การบริการนักเรียน นักศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียน นักศึกษามีความสุข ได้รับความสะดวกสบายปราศจากความกังวลใดๆ ซึ่งจะทำให้สามารถใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเต็มที่

2. การบริหาร ระบบการบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา กระบวนการบริหารที่เป็นระบบ เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักเรียน นักศึกษาพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ได้อย่างเต็มที่

3. การจัดกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา ควรเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความร่วมมือของนักเรียน นักศึกษา เพื่อสนองความต้องการและความสนใจ อันจะเป็นแนวทางในการเสริมสร้างประสบการณ์ และพัฒนาการด้านต่างๆ กิจกรรมที่จัดอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในห้องเรียน แต่อาจจะมีกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณค่าและเกิดประโยชน์มากขึ้นและควรมีการปรับปรุงดำเนินนโยบายด้านกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา และให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการสนับสนุนอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน นักศึกษาที่จัดกิจกรรมเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคคลและผู้เกี่ยวข้องที่ช่วยงานกิจกรรม ในส่วนการดำเนินงานของนักเรียน นักศึกษา ควรมีการประเมินผลกิจกรรมโครงการต่างๆ ที่จัดไปแล้วอย่างถูกต้องเหมาะสมและนำผลการประเมินมาปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไป แต่เนื่องจากนักเรียน นักศึกษาไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินผลสถานศึกษาจึงควรให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษาในเรื่องดังกล่าวเพราะหากไม่มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพแล้วนอกจากไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้ว รูปแบบของกิจกรรมที่มีอาจจะไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียน นักศึกษาได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า สาเหตุของการเสี่ยงออกกลางคัน ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เป็นสภาพการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับ สถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ การส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม การส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา หลักสูตรการเรียนการสอน ครูผู้สอน กฎระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษา องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป องค์ประกอบด้านการส่งเสริมการศึกษา สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือเครื่องใช้อุปกรณ์การฝึกงาน

ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา

สถานที่มอมเมาและมั่วสุมต่างๆ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษาดังกล่าวจะทำให้เกิดความเสี่ยงของการหนีเรียนของนักเรียนและส่งผลต่อการออกกลางคันตามมา โดยสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษาที่ทำให้เกิดความเสี่ยมี้ดังนี้

ร้านเกมส์อินเทอร์เน็ต

สมโชค เฉดระการ (2550 : ออนไลน์) ปัจจุบันปัญหาการมอมเมาเด็กเรื่องร้านอินเทอร์เน็ตและร้านเกมส์จะมีอย่างมากมาย ปัจจุบันพบว่าร้านเกมส์จะมีแทบทุกมุมภายในเขตเทศบาล เด็กนักเรียนหนีเรียนและไปมั่วสุมกันเล่นเกมอย่างสนุกสนาน ลืมทุกสิ่งทุกอย่าง โดยเฉพาะการเรียนหนังสือ เด็กบางคนเล่นเกมสไปดด้วย สุปบุหรีไปด้วย จิบเบียร์ไปด้วย เรียกว่าครบวงจร เจ้าของกิจการก็มีความพากฎมีใจกับความเจริญรุ่งเรือง ขยายพื้นที่ เพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์มากขึ้น เห็นเด็ก ๆ นักเรียนหนีเรียนมาใช้บริการ ร้านเกมส์เหล่านี้ขออนุญาตเป็นทางการหรือไม่ และมีประโยชน์มากน้อยเพียงใด ที่ทางราชการอนุญาตให้เปิดร้านเกือบจะทุกพื้นที่เช่นนี้ สาเหตุที่สำคัญของเด็กในปัจจุบัน ที่ต้องมั่วสุมตามร้านคาเฟ่ ร้านอาหาร ร้านบริการอินเทอร์เน็ต ร้านขายเครื่องดื่มในห้างสรรพสินค้า นอกจากนั้นยังมีพฤติกรรม ที่เกเร ก้าวร้าว ชอบหาเรื่องก่อการทะเลาะวิวาท และก่ออาชญากรรม จากการศึกษาสถานภาพร้านเกมในปัจจุบัน พบว่า ร้านเกมคือแหล่งมั่วสุม และเกมที่เผยแพร่อยู่ในสังคมไทย มีทั้งลักษณะที่สร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์ แต่โดยรวมยังไม่เหมาะสมสำหรับเยาวชนในการเล่นเท่าที่ควร เนื่องจากเกมที่เยาวชนส่วนใหญ่นิยมเล่นนั้น เป็นเกมที่มีเนื้อหาค่อนข้างรุนแรง ก้าวร้าวและไม่มีควมสร้างสรรค์อย่างชัดเจน และในทางจิตวิทยา เนื้อหาของเกมจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางสติปัญญาการเรียนรู้ จิตใจอารมณ์ ตลอดจนพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เล่นที่เป็นเยาวชน ทั้งในด้านบวกและด้านลบ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการเล่น ประเภทของเนื้อหาเกมที่เยาวชนเลือก ตลอดจนปัจจัยพื้นฐานของผู้เล่น ซึ่งได้แก่ สภาพการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง สัมพันธภาพทางสังคมของเด็ก รวมทั้งความสามารถในการแยกแยะระหว่างเรื่องราวในเนื้อหาเกม กับสภาพความเป็นจริงในสังคม โดยเกมที่มีเนื้อหาอยู่ในประเภทผจญภัย ต่อสู้หรือยิงจะส่งผลกระทบต่อเยาวชนทางด้านลบในการซึมซับความรุนแรงก้าวร้าวเป็นส่วนใหญ่ และเกมที่มีเนื้อหาอยู่ในประเภทกีฬาหรือฝึกสมองเสริมความรู้ จะส่งผลกระทบต่อเยาวชนทางด้านบวกในการฝึกทักษะต่าง ๆ ให้กับผู้เล่นเป็นส่วนใหญ่เช่น เทคนิคการเล่นกีฬา ฝึกการใช้ความคิดจินตนาการที่สร้างสรรค์ ฝึกให้ผู้เล่นมีความพยายาม สุขุมรอบคอบ ซึ่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านบวกและด้านลบ จากการเล่นเกมประเภทต่าง ๆ เยาวชนมีโอกาที่จะเรียนรู้จากการซึมซับ และอาจนำไปใช้ในชีวิตจริงได้เช่นเดียวกัน สาเหตุที่เด็กติดเกมได้ง่าย เพราะยังไม่มีการควบคุมอย่างจริงจัง เครื่องเล่นเกมออกใหม่เรื่อยๆ เป็นโลกที่เด็กมองว่าเป็นแฟนตาซี ไม่มีเกิด ตาย น่าอยู่ มีความท้าทาย อยากเอาชนะ เล่นง่าย เรียนรู้ได้เอง ซึ่งทำให้เด็กไม่คิดถึงโลกแห่งความเป็นจริง ซึมซับความรุนแรงมากขึ้น และนอกจากนี้ยังพบว่าผู้เล่นเกมส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการเล่นเกมส์แต่ละครั้งมากกว่า 3 ชั่วโมง ผู้เล่นเกมส่วนใหญ่มาใช้บริการร้านเกมในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์มากที่สุด และมักจะมาพร้อมกับเพื่อนโดยมีระยะเวลาในการใช้บริการแต่ละครั้งประมาณ 15-30 นาที เสียค่าใช้จ่ายแต่ละครั้งน้อยกว่า 50 บาท เหตุผลในการใช้บริการร้านเกมมากที่สุด คือ ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน และมีความพึงพอใจมากต่อ

ความสนุกสนานเพลิดเพลินในเกม เหตุผลรองลงมาคือได้เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ และได้ฝึกทักษะทางด้านมือและสายตา มูลเหตุจูงใจที่ทำให้เยาวชนติดเกมในร้าน เรียงจากอันดับ มากไปหาน้อย ดังนี้ (1) ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน (2) คลายเครียด (3) เป็นกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจชนิดหนึ่ง (4) เพิ่มความตื่นเต้นให้กับชีวิต (5) ดีกว่าอยู่เฉยๆ (6) เป็นการฝึกการคิดหรือลับสมองประเภทหนึ่ง (7) เป็นกิจกรรมท้าทายความสามารถของเยาวชน (8) เล่นง่าย (9) ต้องการเป็นผู้ชนะในการเล่น (10) เหมือนอยู่ในโลกแห่งความฝันหรือจินตนาการ จากการเล่นเกมของเยาวชนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปวดตา แสบตา ปวดคอ ปวดแขน ปวดหลัง ปวดไหล่ เวียนศีรษะ ปวดขา รู้สึกเกียจคร้าน หงุดหงิด และโกรธง่าย

ร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชนเป็นปัญหาสำคัญและก่อให้เกิดผลกระทบตามมามากมาย จากข้อมูลของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2539 - 2550 : ออนไลน์) พบว่าในช่วง 11 ปี (พ.ศ.2539 - 2550) เยาวชนอายุ 15 - 19 ปี มีอัตราการดื่มประจำเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 70 อัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตในช่วงเทศกาลปีใหม่ ระหว่าง ปี 2550 - 2552 พบว่าร้อยละ 44.9 ของผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต คือ กลุ่มเยาวชน (อายุต่ำกว่า 25 ปี) และกลุ่มอายุ 15 - 19 ปี เป็นกลุ่มที่เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตสูงสุดถึงร้อยละ 19.5 ผลการวิจัยของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า กว่าร้อยละ 40 ของเด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปี) ที่กระทำความผิดในสถานพินิจ กระทำความผิดภายใน 5 ชั่วโมง หลังดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยในฐานความผิดทำร้ายชีวิตและร่างกายและฐานความผิดเรื่องเพศ มีการดื่มเข้าไปเกี่ยวข้องถึงร้อยละ 46-60 การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียน ม.2, ม.5 และ ปวช.2 จำนวน 137,851 คน (พ.ศ.2539 - 2547) โดย กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข พบว่า นักเรียนที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอัตราการมีเพศสัมพันธ์สูงกว่านักเรียนที่ไม่ดื่มแต่มีอัตราการสวมถุงยางอนามัยต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญ

ปัจจุบันนักเรียน นิสิต นักศึกษา เรียนและพักอาศัยท่ามกลางร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ล้อมรอบโรงเรียน

สถานบันเทิงเรีงรมย์

ศูนย์วิจัยปัญหาสุราและมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2552 : ออนไลน์) ประชาชนส่วนมาก ประสบปัญหาเกี่ยวกับเสียงเป็นอย่างมาก เพราะยิ่งดึกเสียงเพลงจากสถานบันเทิงก็จะดังมากเวลาตั้งแต่ 22.00 - 01.00 น.โดยมีการนำลำโพงมาวางที่ฟุตบาท จนทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงโดยเฉพาะผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพ เช่น หูตึง เครียด และยังมีการปิดเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด ประชาชนต้องทนกับกลิ่นสุรา กลิ่นบุหรี่ และกลิ่นอาเจียนที่อยู่หน้าบ้านของผู้ที่เมาจนไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ บางครั้งผู้ใช้บริการเกิดการทะเลาะวิวาท

จนทำให้ทรัพย์สินเสียหายแต่สุดท้ายก็ไร้คนรับผิดชอบ ยังมีการเอาทรัพย์สินของชาวบ้าน เช่น ม้านั่ง ออกมาวางไว้ที่ฟุตบอล จากการสอบถามพบว่าผู้ใช้บริการจอดรถในที่ห้ามจอดและบริเวณไหล่ทางทำให้เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุเป็นอย่างมาก และเป็นที่น่าตกใจว่าผู้ที่ใช้บริการมากกว่าครึ่งเป็นนิสิต นักศึกษา และคนที่เป็นเจ้าของร้านและทำงานในสถานบันเทิงก็เป็นนิสิต นักศึกษาเช่นกัน ประชาชนเห็นว่าการที่มีสถานบันเทิงมาเปิดใกล้กับสถานศึกษาเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งสถานบันเทิงปล่อยให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปีเข้าใช้บริการ ถือเป็นการละเมิดกฎหมายอย่างเห็นได้ชัด

ปัจจุบันธุรกิจสถานบันเทิงได้เติบโตอย่างรวดเร็ว และได้กระจายพื้นที่กิจการเข้าสู่กลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน นักศึกษา โดยการเปิดกิจการรายรอบสถานศึกษาเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลการสำรวจของศูนย์วิจัยปัญหาสุราและมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้ลงพื้นที่สำรวจจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยสุ่มสำรวจรอบมหาวิทยาลัย 15 แห่งในกรุงเทพฯ และปริมณฑล พบว่ามีร้านค้าขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยรอบมหาวิทยาลัย 15 ในรัศมี 500 เมตร จำนวนทั้งสิ้น 1,712 ร้าน พบว่า 3 สถาบันการศึกษาหลักได้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจำนวนร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด 407 ร้าน อันดับสองคือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 164 ร้าน อันดับสามมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 129 ร้าน ทั้งนี้ ร้อยละ 93 ของมหาวิทยาลัยที่ทำการสำรวจเป็นร้านขายประเภทเหล้าปั่น และร้อยละ 87 จะมีร้านเหล้าปั่นอยู่ในรัศมี 200 เมตร และพบว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีร้านเหล้าปั่นมากที่สุด 16 ร้าน (ข้อมูลอ้างอิงจากศูนย์วิจัยปัญหาสุราหรือ ศวส.และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา)แม้ว่ามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตจะไม่ได้ติดสำรวจในโครงการวิจัยดังกล่าว แต่ก็ได้ตระหนักถึงผลกระทบทางสังคมที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจสถานบันเทิงรอบมหาวิทยาลัย และในวิชากระบวนการทัศน์ทางธุรกิจและสังคมได้จัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย และการสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยต่อสังคมพบว่า การที่มีสถานบันเทิงที่อยู่ล้อมรอบมหาวิทยาลัยส่งผลกระทบโดยตรงต่อนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ทั้งในด้านการเรียน การใช้ชีวิต การปลูกฝังจิตสำนึกและศีลธรรมอันดีถึงแม้จะมีการรณรงค์ทางกฎหมายและการตรวจติดตามสถานบันเทิงภายใต้กฎกระทรวงการคลังว่าด้วยข้อกำหนดการออกไปอนุญาตขายสุราฯ พ.ศ 2548 ข้อ 2 (1) กำหนดว่า "สถานที่ขายสุราต้องไม่ตั้งอยู่ในบริเวณสถานศึกษา หรือ ศาสนสถาน รวมทั้งบริเวณต่อเนื่องติดกับสถานศึกษาหรือศาสนสถาน" แต่ก็ยังไม่สามารถสร้างความตระหนักรู้ให้กับเยาวชนนักเรียนนักศึกษา ให้เห็นถึงผลเสียที่เกิดขึ้นจากการเติบโตของสถานบันเทิงโดยรอบมหาวิทยาลัย จากสถานการณ์ดังกล่าว นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในวิชา กระบวนการทัศน์ทางธุรกิจและสังคมจึงได้จัดทำโครงการ "ก๊าดคิลิป GOOD IDEA" เพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้แก่นักเรียนนักศึกษา ที่มีจิตสำนึกในการสร้างสภาพแวดล้อมรอบมหาวิทยาลัยให้ปราศจากแหล่งสถานบันเทิง ซึ่งเป็นแหล่งเริ่มต้นของการก่ออบายมุข ให้ได้

ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายในวงกว้างและเพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับผู้ประกอบการธุรกิจสถาบัน
บันเทิงให้ได้คำนึงถึงผลเสียที่เกิดขึ้นกับเยาวชนต่อไป

แหล่งการพห็น

มูลนิธิสตรี - สถงดว้งศ์ (2553 : ออนไลน์) เมื่อพุดถึงค้ำว้ “การพห็น” หลย
คนมีภพในใจของคนเล่นพห็นในบ่อน หรือวัยรุ่นเล่นพห็นบอล ซึ่งดูเหมือนเป็นพหติกรรม
ส่วนตัวของคนกลุ่มเล็ก ๆ ไม่ใช่เรื่องสลกสำคัฎ ไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตายหรือเป็นปัญหา
เร่งด่วนของชาติที่ต้อรับหาทางแก้ไข เยียววย แต่จะมีใครรู้บ้างว้ ปัญหาใหญ่ ๆ ที่สร้างควม
บ้่นบ้วนุ่นววย นำมว้ซึ่งควมเสียวหยและภยพิบัติในสังคม อาทิ โจกรรม อชฎกรรม ย
เสพติด เด็กแว้นบ้วนเมือง ควมรุนแรงในครอบครัว ฯลฯ ส่วนหนึ่งล้วนมีต้นตอมว้จาก “การ
พห็น” วันนีเียวชนชยกว้ 10 ชีวิต ซึ่งมีพ้แพหลกหลายที่มว้ แตกต่างที่ไป แต่พหเขมมี
ควมเหมือนกัน คือ ชีวิตหักเหเข้าสู่จรงของการพห็น ได้มว้รวมตัวกันเพื่อแบ่งปันเรื่องรว
“ประสปการณชีวิตอันเกิดจากการพห็น ” ซึ่งเป็นหนึ่งในแผนงน การจัดการควมรู้เพื่อ
ขับเคลื่อนสังคมปลอดพห็น ของมูลนิธิสตรี-สถงดว้งศ์ โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพแห่งชาติ (สสส.) เียวชนวัยรุ่น อयरห่วว้ 20 - 24 ปี
นึ่งล้อมกันเป็นวงกลม ถ่ยทอเรื่องรว “ชีวิตติดพห็น” ดั้งแต่แรกเริ่มจนถึงจุดสุดท้ยได้อย่าง
น้สนใจและเป็นอุทหรณสอนใจสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้เข้าไปสู่จรงการพห็น และผู้ที่เล่นการพห็น
อยู่แต่ก้กำลังคิดจะเลิกได้เป็นอย่างดี สาเหตุที่ชีวิตผกผันเข้าสู่จรงของการพห็น ไม่มีใครเล่นการ
พห็นเป็นมว้ตั้งแต่เกิด แต่สาเหตุที่ผลักต้นสนับสนุนให้เด็กที่ไม่เคยรู้เรื่องการพห็นกลายเป็น
“เียวชนเล่นพห็น” มีหลกหลายบ้จจย ช้อนทับ เกื้อหนุนกันอยู่ เริ่มดั่งแต่ “สภาพแวดล้อมและ
คนรอบข้าง” ค้ำว้ “สภาพแวดล้อมและคนรอบข้าง” ที่เป็นตัวบ้มพหะ ปลูกฝ้ง ชัดเกลวให้
เด็กชยคนหนึ่งกลายเป็นสิงห์พห็นด้วย เริ่มดั่งแต่ที่บ้าน โดยผ่านภพชินตาจากการเห็นพ้อ
แม่เล่นพห็น หรือที่บ้านเปิดบ่อนการพห็น ซึ่งเป็นธุรกิจของครอบครัวที่ล่อเสียวเด็กชยให้
เติบโต

แหล่งม้วสุมยเสพติด

สำนักงนเลขาริการวุฒิสภ (2545 : ออนไลน์) เมื่อพุดถึงปัญหายเสพติด
คนส่วนใหญ่ก้มีก้จะมุงควมสนใจไปที่กลุ่มผู้ผลิต ผู้ค้ำและผู้เสพยเสพติด โดยเฉพาะผู้เสพย
เสพติดที่เป็นเียวชน ซึ่งเป็นผู้เสียวหยโดยตรง จึงทำให้ทุกฝยไม่ว้จะเป็นบิตามารตว ครู
ผู้ปกครอง องค์กรภครัฐ และภคเอกชน ตลอดจน สื่อมวลชนต่างก้ให้ควมสนใจที่จะข้วมว้
ส่วนร่วมในการบ้องกันและแก้ไขปัญหายเสพติด โดยเฉพาะการพหยยมสื่อสรเพื่อสร้างควม
ข้ใจที่ถูกต้องแก่เด็กและเียวชน ให้มีชีวิตที่ดิงมหวังไกลจากยเสพติด ซึ่งด้องระมัดระวังทั้ง
ในเรื่องของการสรรหวิธีกรและเลือกเฟ้นเนื้อหา ข้อควมที่ข้ถึงเียวชนได้ตรงจุด ทั้งนี้

เพราะเด็กและเยาวชนนั้นจะมีลักษณะพิเศษ เช่น ไม่ชอบให้ใครว่ากล่าวตักเตือนตรงๆ โดยเฉพาะผู้ใหญ่ แต่จะรับข่าวสารข้อมูลได้มากขึ้นถ้าเยาวชนด้วยกันเป็นผู้ให้ข่าวสารข้อมูลนั้น หรือตนเองเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสื่อสารด้วย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) จึงได้จัดรายการโทรทัศน์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทยขึ้น คือ รายการ "ฮัลโหล ไทยทีน" (HelloThai Teen) ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์เพื่อการป้องกันยาเสพติดของเยาวชน โดยเยาวชน และเพื่อเยาวชน รายการ "ฮัลโหล ไทยทีน" เผยแพร่ออกอากาศทั่วประเทศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ทุกวันอาทิตย์ เวลา 18.02 - 18.30 น. เป็นประจำ มีสมาชิกร่วมแลกเปลี่ยนส่งข่าวสารผ่านรายการทางจดหมาย E-mail โทรศัพท์ และ วิทยุติดตามตัวเป็นจำนวนประมาณ 4,000 ราย โดยมีพิธีกรเป็นเยาวชน และเสนอกิจกรรมทางเลือกของเยาวชนที่หลากหลายทั้งในด้านกีฬา ดนตรี งานอดิเรก และการนำเสนอความคิดเห็นของเด็ก เยาวชน ในเรื่องปัญหายาเสพติด หากจะมีแขกของรายการที่เป็นผู้ใหญ่เข้าไปร่วมรายการด้วย ก็จะต้องปรับภาษาพูดและเนื้อหาที่นำเสนอให้เป็นเรื่องที่เป็นเหตุเป็นผล และพูดถึงเรื่องประสบการณ์จริงที่เยาวชนเคยพบเห็น หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชน ในการพบปะกับเยาวชนของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เยาวชนในรายการโทรทัศน์ "ฮัลโหล ไทยทีน" แต่ละครึ่งได้นำเสนอแนวคิดที่เป็นเหตุเป็นผล และเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวอยู่ในวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า สาเหตุของการเสี่ยงออกกลางคัน ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา เป็นสภาพการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับ สถานที่มอมเมาและมั่วสุมต่างๆ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา เช่น ร้านเกมส์อินเทอร์เน็ต ร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รอบสถานศึกษา สถานบันเทิงเรีงรมย์ แหล่งการพนัน และแหล่งมั่วสุมยาเสพติด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของบุคคลต่างๆ ดังนี้

อุทัย ลือสกุล (2553 : 90 - 95) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ส่งผลการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา ด้านสถานศึกษา ได้แก่ ระเบียบข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดและมีมากเกินไป ซึ่งสถานศึกษาจะต้องยึดหยุ่นกฎระเบียบข้อบังคับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สนับสนุนกิจกรรมการเยี่ยมบ้านผู้เรียน สอดส่องดูแลชุมชนรอบ

สถานศึกษา โดยเฉพาะร้านอาหารที่มีของมีเนมาสมาคมสหนักเกอร์ที่เป็นแหล่งมั่วสุมของนักเรียนนักศึกษา ด้านครูผู้สอน เข้มงวดกับนักเรียน นักศึกษามากเกินไป ในบางครั้งก็ละเลยการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนและพฤติกรรมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี ครูผู้สอนจะต้องสร้างขวัญกำลังใจและเป็นที่พึ่งให้แก่ผู้ที่มีปัญหาต้องติดตามและเยี่ยมเยียนนักเรียน นักศึกษาทั้งที่บ้านและสถานที่ฝึกงานเพื่อรายงานพฤติกรรมให้พ่อแม่ผู้ปกครองได้รับทราบเป็นระยะด้านผู้ปกครองชี้แนะวิธีการแก้ไขปัญหาที่ไม่ถูกต้องให้กับบุตรหลาน เช่น ปล่อยให้ลาออก หรือไปทำงานหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวเนื่องจากฐานะยากจน มีเจตคติที่ไม่ดีต่อภาพลักษณ์ของผู้เรียนสายอาชีวศึกษา ขาดการอบรมดูแลเอาใจใส่ และไม่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการแก้ปัญหาแนวทางแก้ไขพ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องติดตามพฤติกรรมของบุตรหลานและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการออกกลางคัน ด้านนักศึกษา สาเหตุการไม่ได้เรียนในสาขาที่ต้องการหรือไม่สอดคล้องกับระดับสติปัญญาและความพร้อมของตน ทำให้ไม่ตั้งใจเรียนหรือเรียนไม่ทันเพื่อน มีปัญหาด้านการเงินคู่สาว การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ แนวทางแก้ไขเมื่อมีปัญหา นักเรียน นักศึกษาจะต้องนำปัญหาที่ประสบไปปรึกษาหารือขอคำแนะนำกับครูอาจารย์หรือพ่อแม่ผู้ปกครองเพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือได้ทัน

อภิรเดช อินพูลใจ (2549 : 76 - 80) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะเสี่ยงในการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการออกกลางคันได้แก่ การทำงานกลางคืน พักผ่อนไม่เพียงพอ หรือติดพฤติกรรมการเที่ยวกลางคืนจากการทำงานกลางคืนส่งผลต่อผลการเรียน การคบเพื่อนที่เรียนไม่จบ ที่ชอบดื่มสุรา ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การขาดเรียน ทะเลาะวิวาท คู่สาวเสี่ยงต่อการออกกลางคัน ปัจจัยด้านครูและสถานศึกษา พบว่า ถ้าครูมีเจตคติและพฤติกรรมที่ไม่ดีกับนักเรียน อาจทำให้นักเรียนมีความคิดที่ไม่ดีต่อการเรียน เพราะวัยรุ่นมีความต้องการความรัก ความอบอุ่น บางคนเกรงกลัวครูมากกว่าผู้ปกครอง ครูจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนมากโดยครู อาจารย์หัวหน้าแผนกวิชาให้ความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาทั่วไปอย่างเป็นกันเอง ครูอาจารย์ ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ดักเตือน ควบคุมความประพฤติและแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ส่วนครูอาจารย์ผู้สอนช่วยให้คำปรึกษาและให้โอกาสแก้ตัวในความผิดพลาดที่จะเป็นแนวทางพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้นและลดปัญหาการออกกลางคันลงได้

เอกบุตร อยู่สุข (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยการอาชีพพุทธมณฑล สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาได้แก่ การคมนาคมไม่สะดวกไม่มีรถผ่านสถานศึกษา หลักสูตรและเนื้อหาที่เรียนไม่มีความเหมาะสม ผู้เรียนไม่ศรัทธาต่อการเรียนสายอาชีพ นโยบายการรับ

นักศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ผู้เรียนมีปัญหาสภาพครอบครัวแตกแยกและมีความขัดแย้งระหว่างบุคคล ครูอาจารย์มีภารกิจมากเกินไปขาดความรับผิดชอบเข้าสอนและเลิกไม่ตรงตามเวลา ขาดความสัมพันธ์และความเป็นกันเอง นักศึกษาไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด สถานที่และการอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์การฝึกงานไม่ทันสมัยและไม่อยู่ในสภาพที่จะใช้งานได้

ชัยมงคล จำรูญ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนช่างยนต์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพนครนายก ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยสาเหตุด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมด้านลักษณะครอบครัว ด้านลักษณะผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านลักษณะครูผู้สอน ด้านวิธีการสอนของครู และด้านการจัดการเรียนการสอน

ภุมริน บุญทวี (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางครอบครัวและพฤติกรรมทางสังคมที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาโรงเรียนอาชีวะเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางครอบครัวมีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาในโรงเรียนอาชีวะเอกชนอย่างมาก นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเกิดจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความคาดหวังที่ครอบครัวมีต่อนักศึกษา การที่พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่เชื่อมั่นและไว้วางใจลูก มีผลทำให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการเรียน นอกจากนี้การที่เพื่อนและครูไม่เชื่อมั่นในตัวศึกษาว่ามีความสามารถในการเรียนและการใช้ชีวิต การได้ยินหรือการดอกร่ำถึงความสามารถดังกล่าวมีผลทำให้นักศึกษาท้อแท้และไม่ต้องการความสำเร็จอีกต่อไปนอกจากนี้พฤติกรรมทางสังคมที่แสดงออกในกลุ่มนักศึกษา อาทิ เช่น การเลียนแบบเพื่อนในการอยู่หอพัก การเที่ยวกลางคืน ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนจนกระทั่งนำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การใช้จ่ายเสพติด การแสดงออกในทางที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การเข้าร่วมแก๊งมอเดอรีไซค์ การแต่งกายเฉพาะกลุ่มหรือภาษาพูดที่แสดงถึงความสนิทสนมกันภายในกลุ่ม การทะเลาะวิวาทกับกลุ่มอื่นๆ พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้นักศึกษาต้องออกกลางคัน

ชาญ สุขเสวบัณฑิต (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการออกกลางคันได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านผู้ปกครอง ด้านครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ด้านการบริการนักเรียนนักศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน และด้านการฝึกงานในสถานประกอบการ

เชาวรัตน์ เมืองแมน (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่างสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมด้านตัวนักเรียน สาเหตุที่สำคัญ คือ

นักเรียนมีผลการเรียนที่ผ่านมาอยู่ในระดับต่ำและไม่มีพื้นฐานความรู้ทางด้านวิชาชีพ สภาพแวดล้อมด้านครอบครัว พบว่าเมื่อมีปัญหานักเรียนปรึกษากับผู้ปกครองบางเรื่อง และผู้ปกครองเอาใจใส่ในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สภาพแวดล้อมด้านสังคม นักเรียนส่วนใหญ่เข้ากับเพื่อนได้เฉพาะกลุ่มที่เรียนเท่านั้น มีเพื่อนที่ชวนกันไม่เข้าเรียน มีการขับรถมอเตอร์ไซด์มาเองแต่ไม่มาถึงวิทยาลัย และชวนกันไปเล่นเกมส์ตามร้านเกมต่างๆ สภาพแวดล้อมด้านสถานศึกษา ลักษณะของสถานศึกษามีระดับความพึงพอใจปานกลาง การบริการในวิทยาลัยมีระดับความพึงพอใจปานกลาง และกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาในระดับความพึงพอใจปานกลาง

งานวิจัยต่างประเทศ

ดัลเนียก (Dulniak, 1982 : 3455 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลการออกกลางคันของนักศึกษาปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยมอนดาน่า ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคันเนื่องจาก การเดินทางไปเรียนไม่สะดวก มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสาขาวิชาที่เรียน ไม่ได้เตรียมความพร้อมที่ดีในการเรียนหรือการสอบทำให้ผลการเรียนไม่ผ่านหรือสอบตก เกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากเรียน รวมทั้งนักศึกษาที่ไม่สามารถตัดสินใจเลือกสาขาวิชาที่ตนชอบและมีความถนัดได้ จะมีอัตราการออกกลางคันสูงกว่านักศึกษาทั่วไป

โมฮัมหมัด (Mohammad, 1977 : 3322 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตร 2 ปี ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นองค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว ได้แก่ สภาพภาพของครอบครัว ความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ สภาพภาพสมรส ความสนใจในการศึกษา ระดับสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน นอกจากนี้ยังพบองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการออกกลางคันด้านอื่นๆ ได้แก่ สภาพสังคม เศรษฐกิจ ความพอใจในบุคลิกภาพของอาจารย์ การสอน และความพึงพอใจในสังคมของสถานศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับการออกกลางคันพอสรุปได้ว่า สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา จะมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษา สภาพของครอบครัว การเรียนการสอนในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมทั่วไปซึ่งในสาเหตุเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดการออกกลางคันเป็นลำดับต้นๆ ดังนั้น สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหานี้อย่างเร่งด่วน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินการแก้ไขปัญหาจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสถานศึกษาที่จะต้องร่วมกันดูแล ติดตามประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน สถานศึกษาจะต้องพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน จัดระบบการดูแลช่วยเหลือและการปกครองให้เหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา สำหรับผู้ปกครองก็ต้องมีการติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิด เสริมสร้างความเข้าใจและความ

ร่วมมืออันดีกับสถานศึกษา เพื่อจะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสาเหตุของการเสี่ยงออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลย์โลก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ศึกษา ในขอบข่าย 4 ด้าน คือ 1) ด้านพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา 2) ด้านสภาพของครอบครัว 3) ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา 4) ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา